

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः

Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां

पद पाठे प्रथमं काण्डं3

1.7 प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – याजमान-ब्राह्मणं.....3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमं काण्डं

1.7 प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – याजमानब्राह्मणं

1.7.1.1

पा॒क॒य॒ज्ञं॑ वा॒ अ॒न्वा॒हि॒ता॒ग्नेः॑ प॒श॒व॒ उप॑ ति॒ष्ठ॒न्त॒ इ॒डा॒ ख॒लु॒ वै
पा॒क॒य॒ज्ञः॑ सै॒षाऽन्त॑रा प्र॒या॒जा॒नू॒या॒जा॒न् य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ लो॒केऽव॑हि॒ता
ता॒मा॒हि॒य॒मा॒णा॒म॒भि॒ म॒न्त्र॑ये॒त सु॒रू॒प॒वर्ष॑वर्ण ए॒ही॒ति॑ प॒श॒वो॒ वा इ॒डा
प॒शू॒ने॒वो॒प ह्व॑य॒ते य॒ज्ञं॑ वै दे॒वा अ॒दु॒ह॒न् य॒ज्ञोऽसु॑राꣳ अ॒दु॒ह॒त् तेऽसु॑रा
य॒ज्ञदु॑ग्धाः प॒राऽभ॑वन्॒ यो वै य॒ज्ञस्य॑ दो॒हं॑ वि॒द्वान् – [] 1

1.7.1.1 (Padam)

पा॒क॒य॒ज्ञमि॑ति पा॒क – य॒ज्ञम् । वै । अ॒न्वि॑ति ।
आ॒हि॒ता॒ग्नेरि॒त्या॒हित॑ – अ॒ग्नेः॑ । प॒श॒वः॑ । उ॒पे॑ति । ति॒ष्ठ॒न्ते॑ । इ॒डा॑ ।
ख॒लु॑ । वै । पा॒क॒य॒ज्ञ इ॑ति पा॒क – य॒ज्ञः॑ । सा । ए॒षा । अ॒न्त॑रा ।
प्र॒या॒जा॒नू॒या॒जा॒नि॑ति प्र॒या॒ज – अ॒नू॒या॒जा॒न् । य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ ।

लो॒के । अ॒व॒हि॒ते॒य॒व॑ – हि॒ता॒ । ता॒म् ।

आ॒हि॒य॒मा॒णा॒मि॒त्या॑ ॥ – हि॒य॒मा॒णा॒म् । अ॒भी॒ति॑ । म॒न्त्र॒ये॒त॑ ।

सु॒रू॒प॒व॒र्ष॒व॒र्ण॑ इति सु॒रू॒प॒ – व॒र्ष॒व॒र्णे॑ । ए॒ति॑ । इ॒हि॑ । इति॑ ।

प॒श॒वः॑ । वै । इ॒डा॑ । प॒शू॒न् । ए॒व॑ । उ॒पे॒ति॑ । ह॒य॒ते॑ । य॒ज्ञ॒म् ।

वै । दे॒वाः॑ । अ॒दु॒ह॒न् । य॒ज्ञः॑ । अ॒सु॒रा॒न् । अ॒दु॒ह॒त् । ते॑ । अ॒सु॒राः॑ ।

य॒ज्ञ॒दु॒ग्धा॑ इति य॒ज्ञ॒ – दु॒ग्धाः॑ । प॒रे॒ति॑ । अ॒भ॒व॒न् । यः॑ । वै ।

य॒ज्ञ॒स्य॑ । दो॒ह॒म् ॥ वि॒द्वान् । 1 (50)

1.7.1.2

य॒ज॒तेऽप्य॒न्यं॑ य॒ज॒मा॒नं॑ दु॒हे॒ सा॒ मे॒ स॒त्याऽऽशी॒र॒स्य॑ य॒ज्ञ॒स्य॑

भू॒या॒दि॒त्या॒है॒ष॒ वै॒ य॒ज्ञ॒स्य॑ दो॒ह॒स्ते॒नै॒वैनं॑ दु॒हे॒ प्र॒त्ता॒ वै॒ गौ॒र्दु॒हे॒ प्र॒त्ते॒डा॒

य॒ज॒मा॒ना॒य॑ दु॒ह॒ ए॒ते॒ वा॒ इ॒डा॒यै॑ स्त॒ना॒ इ॒डो॒प॒हू॒ते॒ति॑ वा॒यु॒र्व॒थ्सो॑ य॒र्हि॒

हो॒ते॒डा॒मु॒प॒ह्व॒ये॒त॒ त॒र्हि॒ य॒ज॒मा॒नो॑ हो॒ता॒र॒मी॒क्ष॒मा॒णो॑ वा॒युं॑

म॒न॒सा॒द्द॒ध्या॒ये॒न् – [] 2

1.7.1.2 (Padam)

यज॑ते । अपी॑ति । अ॒न्यम् । यज॑मानम् । दु॒हे॑ । सा । मे॒ । स॒त्या ।
आ॒शीरि॑त्या-शीः । अ॒स्य । य॒ज्ञस्य॑ । भू॒यात् । इति॑ । आ॒ह॒ । ए॒षः । वै ।
य॒ज्ञस्य॑ । दो॒हः । तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् । दु॒हे॑ । प्र॒त्ता॑ । वै । गौः॑ । दु॒हे॑ ।
प्र॒त्ता॑ । इ॒डा॑ । यज॑मानाय । दु॒हे॑ । ए॒ते॑ । वै । इ॒डायै॑ । स्त॒नाः॑ । इ॒डा॑ ।
उप॑हू॒तेत्युप॑ – हू॒ता॑ । इति॑ । वा॒युः । व॒थ्सः॑ । यर्हि॑ । हो॒ता॑ । इ॒डाम्॑ ।
उप॑ह्वये॒तेत्युप॑ – ह्वये॑त । तर्हि॑ । यज॑मानः । हो॒तारम्॑ । ई॒क्षमा॑णः ।
वा॒युम् । मन॑सा । ध्या॒येत् । 2 (50)

1.7.1.3

मा॒त्रे व॒थ्समु॑पाव॒सृज॑ति॒ सर्वे॑ण॒ वै य॒ज्ञेन॑ दे॒वाः सु॑वर्गं लो॒कमा॑यन्
पा॒कय॑ज्ञेन॒ मनुर॑श्चा॒म्यथ॒सेडा॑ मनु॒मुपा॑वर्तत॒ तां दे॒वासु॑रा व्य॒ह्वय॑न्त
प्र॒तीचीं॑ दे॒वाः प॒राची॑म॒सुराः॑ सा दे॒वानु॑पावर्तत॒ पश॑वो॒ वै तद्
दे॒वान॑वृणत॒ पश॑वोऽसु॒रान॑ज॒हुर्यं॑ का॒मये॑ता॒ पशुः॑ स्या॒दिति॑ प॒राचीं॑
तस्ये॒डामु॑प॒ ह्वये॑ता॒पशु॑रेव॒ भव॑ति॒ यं – [] 3

1.7.1.3 (Padam)

मा॒त्रे । व॒थ्स॒म् । उ॒पा॒व॒सृ॒ज॒ती॒त्यु॒प-अ॒व॒सृ॒ज॒ति । स॒र्वे॒ण । वै ।
य॒ज्ञे॒न । दे॒वाः । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति सु॒वः - ग॒म् । लो॒क॒म् । आ॒य॒न् ।
पा॒क॒य॒ज्ञे॒ने॒ति पा॒क-य॒ज्ञे॒न । म॒नुः । अ॒श्रा॒म्य॒त् । सा । इ॒डा॑ ॥ म॒नु॒म् ॥
उ॒पा॒व॒र्त॒ते॒त्यु॒प - आ॒व॒र्त॒त । ता॒म् । दे॒वा॒सु॒रा इ॒ति दे॒व - अ॒सु॒राः ।
वी॒ति । अ॒ह्व॒य॒न्त । प्र॒ती॒ची॑म् । दे॒वाः । प॒रा॒ची॑म् । अ॒सु॒राः । सा ।
दे॒वा॒न् । उ॒पा॒व॒र्त॒ते॒त्यु॒प - आ॒व॒र्त॒त । प॒श॒वः । वै । तत् । दे॒वा॒न् ।
अ॒वृ॒ण॒त । प॒श॒वः । अ॒सु॒रा॒न् । अ॒ज॒हुः । य॒म् । का॒म॒ये॒त ।
अ॒प॒शुः । स्या॒त् । इ॒ति । प॒रा॒ची॑म् । त॒स्य॑ । इ॒डा॑म् । उ॒पे॒ति ।
ह्व॒ये॒त । अ॒प॒शुः । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । य॒म् । 3 (50)

1.7.1.4

का॒म॒ये॒त प॒शु॒मा॒न्थ् स्या॒दि॒ति प्र॒ती॒चीं॑ त॒स्ये॒डा॒मु॒प॒ह्व॒ये॒त प॒शु॒मा॒ने॒व
भ॒व॒ति ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॑ व॒द॒न्ति॒ स त्वा॑ इ॒डा॒मु॒प॒ ह्व॒ये॒त य इ॒डा॒मु॒प-
हू॒या॒त्मा॒न-मि॒डा॒या॒मु॒प-ह्व॒ये॒ते॒ति सा॑ नः प्रि॒या
सु॒प्र॒तू॒र्ति-र्म॒घो॒नी॒त्या-हे॒डा॒मे॒वो॒प॒हू॒याऽऽत्मा॑-

नमि॑डाया॑मुप॑ह्यते॑ व्य॑स्तमि॒व वा ए॒तद्य॑ज्ञस्य॒ यदि॑डा

सा॒मि प्रा॑श्नन्त – [] 4

1.7.1.4 (Padam)

का॒मये॑त । प॒शुमा॑निति॒ पशु॑ – मा॒न् । स्या॑त् । इति॑ । प्र॒तीची॑म् ।
तस्य॑ । इ॒डाम् । उपे॑ति । ह॒येत॑ । प॒शुमा॑निति॒ पशु॑ – मा॒न् । ए॒व ।
भ॒वति॑ । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म – वा॑दि॒नः । व॒दन्ति॑ । सः । तु । वै ।
इ॒डाम् । उपे॑ति । ह॒येत॑ । यः । इ॒डाम् । उप॒हूये॑त्युप – हू॒य ।
आ॒त्मान॑म् । इ॒डायाम् । उप॒हूये॑तेत्युप – ह॒येत॑ । इति॑ । सा । नः ।
प्रि॒या । सु॒प्रतू॑र्तिरिति॒ सु – प्र॑तू॒र्तिः । म॒घोनी॑ । इति॑ । आ॒ह ।
इ॒डाम् । ए॒व । उप॒हूये॑त्युप – हू॒य । आ॒त्मान॑म् । इ॒डायाम् । उपे॑ति ।
ह॒यते॑ । व्य॑स्तमि॒ति वि-अ॒स्तम् । इ॒व । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् ।
इ॒डा । सा॒मि । प्रा॑श्नन्तीति॒ प्र – अ॒श्नन्ति॑ । 4 (50)

1.7.1.5

सा॒मि मा॑र्जयन्त ए॒तत् प्रति॑ वा अ॒सुरा॑णां य॒ज्ञो व्य॑च्छिद्यत
ब्र॒ह्मणा॑ दे॒वाः सम॑दधु॒ बृ॒हस्प॑ति-स्तनुतामि॒मं न इ॒त्याह॑

ब्रह्म॑ वै दे॒वानां॑ बृह॒स्पति॑ ब्रह्म॒णैव॑ य॒ज्ञं सं॑ दधाति विच्छिन्नं॑
 य॒ज्ञं समि॑मं दधा॒त्वित्या॑ह संत॒त्यै विश्वे॑ दे॒वा इ॒ह मा॑दयन्ता॒मित्या॑ह
 संत॒त्यैव॑ य॒ज्ञं दे॒वेभ्योऽनु॑ दि॒शति॑ यां वै – [] 5

1.7.1.5 (Padam)

सा॒मि । मा॒र्ज॒यन्ते॑ । ए॒तत् । प्र॒तीति॑ । वै । अ॒सुरा॑णाम् । य॒ज्ञः ।
 वी॒ति । अ॒च्छि॒द्यत॑ । ब्रह्म॑णा । दे॒वाः । समि॑ति । अ॒दधुः॑ ।
 बृह॒स्पतिः॑ । त॒नुता॑म् । इ॒मम् । नः॑ । इति॑ । आ॒ह । ब्रह्म॑ । वै ।
 दे॒वाना॑म् । बृह॒स्पतिः॑ । ब्रह्म॑णा । ए॒व । य॒ज्ञम् । समि॑ति ।
 दधा॑ति । विच्छि॒न्नमि॑ति वि – छि॒न्नम् । य॒ज्ञम् । समि॑ति । इ॒मम् ।
 दधा॑तु । इति॑ । आ॒ह । संत॒त्या इति॑ सं – त॒त्यै । विश्वे॑ । दे॒वाः ।
 इ॒ह । मा॑दयन्ता॒म् । इति॑ । आ॒ह । संत॒त्येति॑ सं – त॒त्यै । ए॒व ।
 य॒ज्ञम् । दे॒वेभ्यः॑ । अ॒न्विति॑ । दि॒शति॑ । याम् । वै । 5 (50)

1.7.1.6

य॒ज्ञे दक्षि॑णां ददा॒ति ता॑मस्य प॒शवोऽनु॑ सं॒ क्राम॑न्ति स ए॒ष
 ई॒जा॒नोऽप॒शुर्भा॑वु॒को य॑जमानेन खलु॒ वै तत्का॑र्य-मि॒त्याहु॑ र्यथा॑

दे॒व॒त्रा द॒त्तं कु॒र्वी॒ता॒त्मन् प॒शून् र॒म॒ये॒ते॒ति ब्र॒ध्न॒ पि॒न्व॒स्वे॒त्या॒ह
य॒ज्ञो वै ब्र॒ध्नो य॒ज्ञमे॒व तन्म॑ह॒य॒त्यथो॑ दे॒वत्रै॒व द॒त्तं कु॑रुत
आ॒त्मन् प॒शून् र॒म॒य॒ते द॒दतो॑ मे () मा क्षा॒यी॒त्या॒हाक्षि॑ति॒मेवो॑पैति
कु॒र्वतो॑ मे॒ मोप॑ द॒स॒दि॒त्या॒ह भू॒मान॑मे॒वोपै॑ति ॥ 6

1.7.1.6 (Padam)

य॒ज्ञे । दक्षि॑णाम् । द॒दाति॑ । ताम् । अ॒स्य॒ । प॒शवः॑ । अनु॑ । समि॒ति॑ ।
क्रा॒म॒न्ति॒ । सः॑ । ए॒षः॑ । ई॒जानः॑ । अ॒पशुः॑ । भा॒वुकः॑ । य॒ज॒मा॒नेन॑ ।
ख॒लु॑ । वै । तत् । का॒र्यम्॑ । इति॑ । आ॒हुः॑ । यथा॑ । दे॒वत्रे॑ति
दे॒व – त्रा॑ । द॒त्तम् । कु॒र्वी॒त । आ॒त्मन् । प॒शून् । र॒म॒ये॒त । इति॑ ।
ब्र॒ध्न॑ । पि॒न्व॒स्व । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञः॑ । वै । ब्र॒ध्नः॑ । य॒ज्ञम् ।
ए॒व । तत् । म॒ह॒य॒ति॒ । अथो॑ इति॑ । दे॒वत्रे॑ति दे॒व – त्रा॑ । ए॒व ।
द॒त्तम् । कु॒रु॒ते॒ । आ॒त्मन् । प॒शून् । र॒म॒य॒ते॒ । द॒दतः॑ । मे॒ () । मा॑ ।
क्षा॒यि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । अक्षि॑तिम् । ए॒व । उ॒पे॒ति॑ । ए॒ति॒ । कु॒र्व॒तः॑ ।
मे॒ । मा॑ । उ॒पे॒ति॑ । द॒स॒त् । इति॑ । आ॒ह॒ । भू॒मानम्॑ ।

ए॒व । उ॒पे॒ति॑ । ए॒ति॑ ॥ 6 (69) (वि॒द्वान्-॑ध्या॒येद्-भ॒वति॑ यं-प्रा॒श्न॒न्ति-यां॑
 वै-म-ए॒कान्न॑ वि॒श॒तिश्च॑) (A1)

1.7.2.1

स॒श्र॒वा॒ ह॒ सौ॒व॒र्च॒न॒सः॑ तु॒मि॒ञ्ज॒मौ॒पो॒दि॒ति-मु॒वा॒च॒

य॒त्स॒न्नि॒णा॒ होता॑ऽभूः॒ का॒मि॒डा॒मु॒पा॒ह॒था॒ इति॑

ता॒मु॒पा॒ह॒ इति॑ हो॒वा॒च॒ या॒ प्रा॒णे॒न॒ दे॒वा॒न् दा॒धा॒र॒ व्या॒ने॒न॒ म॒नु॒ष्या॒न॒पा॒ने॒न॑

पि॒तृ॒नि॒ति॑ छि॒न॒न्ति॑ सा॒ न॒ छि॒न॒न्ती॑(३) इति॑ छि॒न॒न्ती॑ति॒ हो॒वा॒च॒ शरी॑रं वा

अ॒स्यै॑ तदु॒पा॒ह॒था॒ इति॑ हो॒वा॒च॒ गौ॒र्वा - [] 7

1.7.2.1 (Padam)

स॒श्र॒वा॒ इति॑ सं - श्र॒वाः॑ । ह॒ । सौ॒व॒र्च॒न॒सः॑ । तु॒मि॒ञ्ज॒म् ।

औ॒पो॒दि॒ति॒मित्यौ॒प - उ॒दि॒ति॒म् । उ॒वा॒च॒ । यत् । स॒न्नि॒णा॒म् । हो॒ता॑ ।

अ॒भूः॑ । का॒म् । इ॒डा॒म् । उ॒पे॒ति॑ । अ॒ह॒थाः॑ । इति॑ । ता॒म् । उ॒पे॒ति॑ ।

अ॒ह्ने॑ । इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । या॒ । प्रा॒णे॒ने॒ति॑ प्र - अ॒ने॒न॑ । दे॒वा॒न् ।

दा॒धा॒र॒ । व्या॒ने॒ने॒ति॑ वि - अ॒ने॒न॑ । म॒नु॒ष्या॒न् । अ॒पा॒ने॒ने॒त्यप॑-अ॒ने॒न॑ ।

पि॒तृ॒न् । इति॑ । छि॒न॒न्ति॑ । सा॒ । न॒ । छि॒न॒न्ती॑(3) । इति॑ । छि॒न॒न्ति॑ ।

इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । श॒री॒र॒म् । वै । अ॒स्यै॑ । तत् । उ॒पे॒ति॑ । अ॒ह्वा॒थाः॑ ।

इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । गौः॑ । वै । 7 (50)

1.7.2.2

अ॒स्यै॑ श॒री॒रं॑ गां॑ वा॒व तौ॑ तत् पर्य॑वदतां॑ या॒ यज्ञे॑ दी॒यते॑ सा
प्रा॒णेन॑ दे॒वान् दा॑धार॒ यया॑ म॒नुष्या॑ जी॒वन्ति॑ सा॒ व्या॒नेन॑
म॒नुष्या॑न् यां॑ पि॒तृ॒भ्यो॑ घ्नन्ति॑ साऽपाने॑न॒ पि॒तृन् य॑ ए॒वं वे॑द
प॒शु॒मा॒न् भ॑वत्यथ॒ वै ता॑मुपा॒ह्व इति॑ हो॒वाच॑ या॒ प्र॒जाः प्र॑भवन्तीः
प्र॒त्या॒भ॒व॒तीत्य॑न्नं॒ वा अ॒स्यै॑ तद् – [] 8

1.7.2.2 (Padam)

अ॒स्यै॑ । श॒री॒र॒म् । गा॒म् । वा॒व । तौ॑ । तत् । प॒री॒ति॑ । अ॒व॒द॒ता॒म् ।
या॑ । य॒ज्ञे॑ । दी॒यते॑ । सा॑ । प्रा॒णे॒नेति॑ प्र – अ॒ने॒न॑ । दे॒वान् । दा॒धा॒र॒ ।
यया॑ । म॒नु॒ष्याः॑ । जी॒वन्ति॑ । सा॑ । व्या॒ने॒नेति॑ वि – अ॒ने॒न॑ ।
म॒नु॒ष्या॑न् । या॒म् । पि॒तृ॒भ्य इति॑ पि॒तृ – भ्यः॑ । घ्नन्ति॑ । सा॑ ।
अ॒पा॒ने॒नेत्य॑प – अ॒ने॒न॑ । पि॒तृन् । यः॑ । ए॒वम् । वे॑द ।
प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु-मा॑न् । भ॒वति॑ । अथ॑ । वै । ता॒म् । उ॒पे॒ति॑ । अ॒ह्वे॑ ।

इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । या॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः ।

प्र॒भ॒व॒न्ती॑रिति॑ प्र – भ॒व॒न्तीः॑ । प्र॒तीति॑ । आ॒भ॒व॒तीत्या॑ – भ॒वति॑ ।

इति॑ । अ॒न्नम्॑ । वै । अ॒स्यै॑ । तत् । 8 (50)

1.7.2.3

पा॒ह्वा॒था इति॑ हो॒वा॒चौष॑धयो॒ वा अ॒स्या अ॒न्नमो॑षधयो॒ वै प्र॒जाः

प्र॒भ॒व॒न्तीः॑ प्र॒त्या भ॑वन्ति॒ य ए॒वं वै॒दान्ना॒दो भ॑वत्यथ॒ वै तामु॑पा॒ह्वा इति॑

हो॒वा॒च॒ या प्र॒जाः प॑रा॒भ॒व॒न्ती-र॑नु॒गृ॒ह्णाति॑ प्र॒त्याभ॑वन्ती॒ गृ॒ह्णातीति॑ प्र॒तिष्ठां॑

वा॑ अ॒स्यै॑ तदु॒पा॒ह्वा॒था इति॑ हो॒वा॒चे यं वा॑ अ॒स्यै॑ प्र॒तिष्ठे- [] 9

1.7.2.3 (Padam)

उ॒पेति॑ । अ॒ह्वा॒थाः । इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । ओ॒ष॒धयः॑ । वै । अ॒स्याः॑ ।

अ॒न्नम्॑ । ओ॒ष॒धयः॑ । वै । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । प्र॒भ॒व॒न्ती॑रिति॑

प्र – भ॒व॒न्तीः॑ । प्र॒ति । ए॒ति । भ॑वन्ति॒ यः । ए॒वम्॑ । वे॒द ।

अ॒न्ना॒द इत्य॑न्न – अ॒दः । भ॑वति॒ अथ॑ । वै । ताम् । उ॒पेति॑ । अ॒ह्वे॑ ।

इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । या॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । प॑रा॒भ॒व॒न्ती॑रिति॑

प॑रा – भ॒व॒न्तीः॑ । अ॒नु॒गृ॒ह्णातीत्य॑नु – गृ॒ह्णाति॑ । प्र॒तीति॑ ।

आ॒भ॒व॒न्ती॑रि॒त्या॑ – भ॒व॒न्तीः॑ । गृ॒ह्णा॑ति । इति॑ । प्र॒ति॒ष्ठा॑मि॒ति॑
 प्र॒ति – स्था॑म् । वै । अ॒स्यै॑ । तत् । उ॒पे॑ति । अ॒ह॒थाः॑ । इति॑ । ह ।
 उ॒वा॒च । इ॒यम् । वै । अ॒स्यै॑ । प्र॒ति॒ष्ठे॑ति॒ प्र॒ति – स्था॑ । 9 (50)

1.7.2.4

यं वै प्र॒जाः॑ प॒रा॒भ॒व॒न्ती॑रनु॒ गृ॒ह्णा॑ति प्र॒त्या॒भ॒व॒न्ती॑ गृ॒ह्णा॑ति
 य ए॒वं वै॑द प्र॒त्ये॒व ति॒ष्ठ॒त्यथ॑ वै ता॒मुपा॑ह इति॑ हो॒वाच॑ य॒स्यै॑
 नि॒क्र॒म॒णे घृ॑तं प्र॒जाः॑ सं॒जी॒व॒न्तीः॑ पि॒ब॒न्ती॑ति छि॒न॒न्ति॑ सा न छि॒न॒न्ती॑(3)
 इति॑ न छि॒न॒न्ती॑ति हो॒वाच॑ प्र तु ज॒न॒य॒तीत्ये॑ष वा इ॒डा॒मुपा॑ह॒था इति॑
 () हो॒वाच॑ वृ॒ष्टि॒र्वा इ॒डा वृ॒ष्यै॑ वै नि॒क्र॒म॒णे घृ॑तं प्र॒जाः॑ सं॒जी॒व॒न्तीः॑
 पि॒ब॒न्ति॑ य ए॒वं वै॑द प्रै॒व जा॑यतेऽन्ना॒दो भ॑वति ॥ 10

1.7.2.4 (Padam)

इ॒यम् । वै । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । प॒रा॒भ॒व॒न्ती॑रि॒ति॑ प॒रा – भ॒व॒न्तीः॑ ।
 अ॒न्वि॑ति । गृ॒ह्णा॑ति । प्र॒ती॑ति । आ॒भ॒व॒न्ती॑रि॒त्या॑ – भ॒व॒न्तीः॑ । गृ॒ह्णा॑ति ।
 यः । ए॒वम् । वे॒द । प्र॒ती॑ति । ए॒व । ति॒ष्ठ॒ति॑ । अथ॑ । वै । ता॒म् ।

उपेति॑ । अ॒ह्ने॑ । इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । य॒स्यै॑ ॥ नि॒क्र॒म॒ण॒ इति॑
 नि – क्र॒म॒णे॑ । घृ॒त॒म् । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । सं॒जी॒व॒न्ती॑रिति॑
 सं – जी॒व॒न्तीः॑ । पि॒ब॒न्ति॑ । इति॑ । छि॒न॒त्ति॑ । सा । न ।
 छि॒न॒त्ती(३)॑ । इति॑ । न । छि॒न॒त्ति॑ । इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । प्रेति॑ । तु ।
 ज॒न॒य॒ति॑ । इति॑ । ए॒षः । वै । इ॒डाम्॑ ॥ उपेति॑ । अ॒ह्न्थाः॑ ।
 इति॑ () । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । वृ॒ष्टिः॑ । वै । इ॒डा॑ ॥ वृ॒ष॒त्स्यै॑ ॥ वै ।
 नि॒क्र॒म॒ण॒ इति॑ नि – क्र॒म॒णे॑ । घृ॒त॒म् । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः ।
 सं॒जी॒व॒न्ती॑रिति॑ सं – जी॒व॒न्तीः॑ । पि॒ब॒न्ति॑ । यः । ए॒व॒म् । वे॒द॑ ।
 प्रेति॑ । ए॒व । जा॒य॒ते॑ । अ॒न्ना॒द इत्य॑न्न – अ॒दः॑ । भ॒व॒ति॑ ॥ 10 (70)
 (गौ॒र्वा-अ॒स्यै-तत्-प्र॒ति॒ष्ठा-ऽह्न्था-इति॑-वि॒श॒तिश्च) (A2)

1.7.3.1

प॒रोक्षं॑ वा अ॒न्ये दे॒वा इ॒ज्यन्ते॑ ॥ प्र॒त्यक्ष॑म॒न्ये यद्य॑ज॒ते य ए॒व दे॒वाः
 प॒रोक्ष॑मि॒ज्यन्ते॑ ता॒ने॒व तद्य॑ज॒तिय॑द॒न्वाहा॒र्य-मा॒हर॑त्ये॒ते वै दे॒वाः प्र॒त्यक्षं॑
 यद् ब्रा॒ह्म॒णास्ता॒ने॒व ते॒न प्री॑णा॒त्यथो॑ दक्षि॒णैवा॒स्यैषा॑ऽथो॒ यज्ञ॑स्यै॒व
 छि॒द्रम॑पि दधाति॒ यद्वै य॒ज्ञस्य॑ कू॒रं यद्वि॑लिष्टं॒ तद॑न्वाहा॒र्येणा॑ – [] 11

1.7.3.1 (Padam)

परोक्षमिति परः – अक्षम् । वै । अन्ये । देवाः । इज्यन्ते ॥
 प्रत्यक्षमिति प्रति – अक्षम् । अन्ये । यत् । यजते । ये । एव ।
 देवाः । परोक्षमिति परः – अक्षम् । इज्यन्ते ॥ तान् । एव । तत् ।
 यजति । यत् । अन्वाहार्यमित्यनु – आहार्यम् । आहरतीत्या-हरति ।
 एते । वै । देवाः । प्रत्यक्षमिति प्रति – अक्षम् । यत् । ब्राह्मणाः ।
 तान् । एव । तेन । प्रीणाति । अथो इति । दक्षिणा । एव । अस्य ।
 एषा । अथो इति । यज्ञस्य । एव । छिद्रम् । अपीति । दधाति ।
 यत् । वै । यज्ञस्य । क्रूरम् । यत् । विलिष्टमिति वि – लिष्टम् ।
 तत् । अन्वाहार्येणेत्यनु – आहार्येण । 11 (50)

1.7.3.2

ऽन्वाहरति तदन्वाहार्यस्या-न्वाहार्यत्वं देवदूता वा एते यदृत्विजो
 यदन्वाहार्य-माहरति देवदूतानेव प्रीणातिप्रजापति देवेभ्यो यज्ञान्
 व्यादिशथ् स रिरिचानोऽमन्यत स एतमन्वाहार्य-मभक्त-मपश्यत् त
 मात्मन्नधत्तस वा एष प्राजापत्यो यदन्वाहार्यो यस्यैवं विदुषोन्वाहार्य

आ॒ह्रि॒य॒ते॑ सा॒क्षा॒दे॒व॒ प्र॒जा॒प॒ति॒मृ॒द्ध॒नो॒त्य॑-परि॒मि॒तो॒ नि॒रु॒प्योऽप॑रि॒मि॒तः॑

प्र॒जा॒प॒तिः॑ प्र॒जा॒प॒ते- [] 12

1.7.3.2 (Padam)

अ॒न्वा॒ह॒र॒ती॒त्य॒नु॑ - आ॒ह॒र॒ति॑ । तत् । अ॒न्वा॒हा॒र्य॑स्ये॒त्य॒नु॑-आ॒हा॒र्य॑स्य ।

अ॒न्वा॒हा॒र्य॑त्व॒मित्य॑न्वा॒हा॒र्य॑ - त्वम् । दे॒व॒दू॒ता इति॑ दे॒व - दू॒ताः॑ । वै ।

ए॒ते । यत् । ऋ॒त्वि॒जः॑ । यत् । अ॒न्वा॒हा॒र्य॑मित्य॒नु॑ - आ॒हा॒र्य॑म् ।

आ॒ह॒र॒ती॒त्या॑ - ह॒र॒ति॑ । दे॒व॒दू॒तानि॑ति॒ दे॒व - दू॒तान्॑ । ए॒व ।

प्री॒णा॒ति॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः॑ । दे॒वे॒भ्यः॑ । य॒ज्ञान्॑ ।

व्यादि॑श॒दिति॑ वि - आदि॑शत् । सः । रि॒रि॒चा॒नः॑ । अ॒म॒न्य॒त॑ । सः ।

ए॒तम् । अ॒न्वा॒हा॒र्य॑मित्य॒नु॑ - आ॒हा॒र्य॑म् । अ॒भ॒क्त॑म् । अ॒प॒श्य॒त् । तम् ।

आ॒त्म॒न् । अ॒ध॒त्त॑ । सः । वै । ए॒षः॑ । प्रा॒जा॒प॒त्य इति॑ प्रा॒जा-प॒त्यः॑ ।

यत् । अ॒न्वा॒हा॒र्य॑ इत्य॒नु॑ - आ॒हा॒र्यः॑ । य॒स्य॑ । ए॒वम् । वि॒दु॒षः॑ ।

अ॒न्वा॒हा॒र्य॑ इत्य॒नु॑ - आ॒हा॒र्यः॑ । आ॒ह्रि॒य॒त इत्या॑ - ह्रि॒य॒ते॑ ।

सा॒क्षा॒दि॒ति॑ स - अ॒क्षात्॑ । ए॒व । प्र॒जा॒प॒ति॒मिति॑ प्र॒जा - प॒तिम्॑ ।

ऋ॒द्ध॒नो॒ति॑ । अ॒प॒रि॒मि॒त इत्य॑प॒रि - मि॒तः॑ । नि॒रु॒प्य इति॑ निः-उ॒प्यः॑ ।

अपरिमि॑त इत्य॑परि – मि॒तः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः ।

प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा – प॒तेः । 12 (50)

1.7.3.3

राप्त्यै॑ दे॒वा वै यद्य॒ज्ञेऽकु॑र्वत॒ तदसु॑रा अकुर्वत॒ ते दे॒वा ए॒तं
 प्रा॒जाप॑त्य-मन्वा॒हार्य॑-मप॒श्यन् तमन्वा॑हरन्त॒ ततो॑ दे॒वा अभ॑वन्
 परा॑सुरा यस्यै॒वं वि॒दुषो॑ऽन्वा॒हार्य॑ आ॒ह्रिय॑ते भव॒त्यात्म॑ना परा॑स्य
 भ्रातृ॑व्यो भवति॒ यज्ञे॑न वा इ॒ष्टी प॒क्वेन॑ पू॒र्ती यस्यै॒वं वि॒दुषो॑ऽन्वा॒हार्य॑
 आ॒ह्रिय॑ते स त्वे॒वेष्टा॑पू॒र्ती प्र॒जाप॑तेर्भा॒गोऽसी॑- [] 13

1.7.3.3 (Padam)

आप्त्यै॑ । दे॒वाः । वै । यत् । य॒ज्ञे । अकु॑र्वत । तत् । असु॑राः ।
 अकु॑र्वत । ते । दे॒वाः । ए॒तम् । प्रा॒जाप॑त्यमिति॑ प्रा॒जा – प॒त्यम् ।
 अन्वा॒हार्य॑मित्यनु॑ – आ॒हार्य॑म् । अप॒श्यन् । तम् ।
 अन्वा॑हरन्तेत्यनु॑ – आ॒हरन्त॑ । ततः॑ । दे॒वाः । अभ॑वन् । परेति॑ ।
 असु॑राः । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । अन्वा॒हार्य॑ इत्यनु॑ – आ॒हार्यः॑ ।
 आ॒ह्रिय॑त इत्या॑ – ह्रिय॑ते । भवति॑ । आ॒त्मना॑ । परेति॑ । अस्य॑ ।

भ्रातृ॑व्यः । भ॒वति॑ । य॒ज्ञेन॑ । वै । इ॒ष्टी । प॒क्वेन॑ । पू॒र्ती । यस्य॑ ।
ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । अ॒न्वाहा॑र्य इत्यनु – आ॒हा॒र्यः ।
आ॒ह्रिय॑त इत्या॑ – ह्रि॒यते॑ ॥ सः । तु । ए॒व । इ॒ष्टा॒पू॒र्तीती॑ष्ट – पू॒र्ती ।
प्र॒जाप॑तेरिति प्र॒जा – प॒तेः । भा॒गः । अ॒सि । 13 (50)

1.7.3.4

त्या॑ह प्र॒जाप॑तिमे॒व भा॒गधे॑येन॒ सम॑र्द्धय॒त्यूर्ज॑स्वान्
पय॑स्वानित्याहोर्ज॑-मे॒वास्मि॑न् पयो॑ दधाति प्राणा॒पानौ॑ मे॒ पाहि
स॒मान॑व्या॒नौ मे॑ पा॒हीत्या॑हा- ऽऽशि॑षमे॒वैता॑मा शा॒स्ते ऽक्षि॑तो
ऽस्य॑क्षित्यै॒ त्वा मा मे॑ क्षे॒ष्ठा अ॒मुत्रा॑मुष्मिन् लो॒क इत्या॑ह क्षी॒यते
वा अ॒मुष्मि॑न् लो॒के ऽन्न॑मि॒तः प्र॑दान॒ ह्यमु॑ष्मिन् लो॒के ()
प्र॒जा उप॑जी॒वन्ति॑ यदे॒व- म॑भि॒मृश॑त्यक्षि॒ति-मे॒वैन॑द्रमयति
नास्या॑मुष्मिन् लो॒के ऽन्नं॑ क्षी॒यते ॥ 14

1.7.3.4 (Padam)

इति॑ । आ॒ह । प्र॒जाप॑तिमि॒ति प्र॒जा – प॒तिम् । ए॒व । भा॒गधे॑येनेति॑
भा॒ग – धे॑येन । स॒मि॒ति । अ॒र्द्धय॑ति । ऊ॒र्ज॑स्वान् । पय॑स्वान् ।

इति॑ । आ॒ह॒ । ऊ॒र्ज॑म् । ए॒व । अ॒स्मि॒न् । प॒यः॑ । द॒धा॒ति॑ ।

प्रा॒णा॒पा॒ना॒वि॒ति॑ प्रा॒ण – अ॒पा॒नौ॑ । मे॒ । पा॒हि॑ ।

स॒मा॒न॒व्या॒ना॒वि॒ति॑ स॒मा॒न – व्या॒नौ॑ । मे॒ । पा॒हि॑ । इति॑ । आ॒ह॒ ।

आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् । ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ । अ॒क्षि॒तः॑ ।

अ॒सि॑ । अ॒क्षि॒त्यै॑ । त्वा॒ । मा॒ । मे॒ । क्षे॒ष्टाः॑ । अ॒मु॒त्र॑ । अ॒मु॒ष्मि॒न् ।

लो॒के॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । क्षी॑यते । वै । अ॒मु॒ष्मि॒न् । लो॒के॑ । अ॒न्न॑म् ।

इ॒तः॑ प्र॒दा॒न॒मि॒ती॒तः॑ – प्र॒दा॒न॒म् । हि॑ । अ॒मु॒ष्मि॒न् । लो॒के॑ () ।

प्र॒जा इति॑ प्र – जाः॑ । उ॒प॒जी॒व॒न्ती॒त्यु॒प – जी॒व॒न्ति॑ । यत् । ए॒व॒म् ।

अ॒भि॒मृ॒श॒ती॒त्य॒भि॑ – मृ॒श॒ति॑ । अ॒क्षि॒ति॒म् । ए॒व । ए॒न॒त् । ग॒म॒य॒ति॑ ।

न । अ॒स्य॑ । अ॒मु॒ष्मि॒न् । लो॒के॑ । अ॒न्न॑म् । क्षी॑यते ॥ 14 (65)

(अ॒न्वा॒हा॒र्ये॑ण – प्र॒जा॒प॒ते – र॒सि – ह्य॑मु॒ष्मि॒न् लो॒के – पञ्च॑दश च) (A3)

1.7.4.1

ब॒र्हि॒षोऽहं॑ दे॒व॒य॒ज्य॒या॑ प्र॒जा॒वा॒न् भू॒या॒स॒मि॒त्या॑ह ब॒र्हि॒षा॒ वै

प्र॒जा॒प॒तिः॑ प्र॒जा॒ अ॒सृ॒ज॒त॒ ते॒नै॒व प्र॒जाः॑ सृ॒ज॒ते॒ न॒रा॒श॑

स॒स्या॒हं॑ दे॒व॒य॒ज्य॒या॑ प॒शु॒मा॒न् भू॒या॒स॒मि॒त्या॑ह न॒रा॒श॑से॒न॒ वै

प्रजापतिः पशूनसृजत तेनैव पशून्त् सृजतेऽग्नेः स्विष्टकृतोऽहं
 देवयज्ययाऽऽयुष्मान् यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेयमित्याहाऽऽयुरेवात्मन्
 धत्ते प्रति यज्ञेन तिष्ठति दर्शपूर्णमासयो – [] 15

1.7.4.1 (Padam)

बर्हिषः । अहम् । देवयज्ययेति देव – यज्यया ॥ प्रजावानिति
 प्रजा – वान् । भूयासम् । इति । आह । बर्हिषा ॥ वै । प्रजापतिरिति
 प्रजा – पतिः । प्रजा इति प्र – जाः । असृजत । तेन । एव ।
 प्रजा इति प्र – जाः । सृजते । नराशंसस्य । अहम् ।
 देवयज्ययेति देव – यज्यया ॥ पशुमानिति पशु – मान् । भूयासम् ।
 इति । आह । नराशंसेन । वै । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः ।
 पशून् । असृजत । तेन । एव । पशून् । सृजते । अग्नेः ।
 स्विष्टकृत इति स्विष्ट – कृतः । अहम् । देवयज्ययेति देव – यज्यया ॥
 आयुष्मान् । यज्ञेन । प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । गमेयम् । इति ।
 आह । आयुः । एव । आत्मन् । धत्ते । प्रतीति । यज्ञेन । तिष्ठति ।
 दर्शपूर्णमासयोरिति दर्श – पूर्णमासयोः । 15 (50)

1.7.4.2

वै दे॒वा उ॒ज्जि॒ति-म॒नू॒द॒ज॒यन् द॒र्.श॒पू॒र्ण॒मा॒सा॒भ्या-म॒सु॒रा॒न॒पा-
 नु॒द॒न्ता॒ग्ने-र॒ह॒मु॒ज्जि॒ति-म॒नू॒ज्जो॒ष-मि॒त्या॒ह द॒र्.श॒पू॒र्ण॒मा॒सयो॑रे॒व
 दे॒वता॑नां य॒ज॒मा॒न उ॒ज्जि॒ति॒म॒नू॒ज्ज॒यति॑ द॒र्.श॒पू॒र्ण॒मा॒सा॒भ्यां भ्रा॑तृ॒व्या॒न॒प
 नु॒द॒ते वा॒ज॒वती॑भ्यां व्यू॒ह॒त्य॒न्नं वै वा॒जोऽ॒न्नमे॒वाव रु॒न्धे द्वा॒भ्यां
 प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै॒यो वै य॒ज्ञ॒स्य॒ द्वौ दो॒हौ वि॒द्वान् य॒जत॑ उ॒भय॑त - [] 16

1.7.4.2 (Padam)

वै । दे॒वाः । उ॒ज्जि॒ति॒मि॒त्युत् - जि॒तिम् । अ॒नु । उ॒दि॒ति । अ॒ज॒य॒न् ।
 द॒र्.श॒पू॒र्ण॒मा॒सा॒भ्या॒मि॒ति द॒र्.श॒-पू॒र्ण॒मा॒सा॒भ्या॑म् । अ॒सु॒रा॒न् । अ॒पे॒ति ।
 अ॒नु॒द॒न्त । अ॒ग्नेः । अ॒हम् । उ॒ज्जि॒ति॒मि॒त्युत् - जि॒तिम् । अ॒नु ।
 उ॒दि॒ति । जे॒षम् । इति॑ । आ॒ह । द॒र्.श॒पू॒र्ण॒मा॒सयो॑रि॒ति
 द॒र्.श॒ - पू॒र्ण॒मा॒सयोः॑ । ए॒व । दे॒वता॑नाम् । य॒ज॒मा॒नः ।
 उ॒ज्जि॒ति॒मि॒त्युत् - जि॒तिम् । अ॒नु । उ॒दि॒ति । ज॒य॒ति ।
 द॒र्.श॒पू॒र्ण॒मा॒सा॒भ्या॒मि॒ति द॒र्.श॒-पू॒र्ण॒मा॒सा॒भ्या॑म् । भ्रा॑तृ॒व्या॒न् ।
 अ॒पे॒ति । नु॒द॒ते । वा॒ज॒वती॑भ्या॒मि॒ति वा॒ज - व॒ती॒भ्या॑म् । वी॒ति ।

ऊ॒ह॒ति॑ । अ॒न्नम्॑ । वै । वा॒जः॑ । अ॒न्नम्॑ । ए॒व । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ ।
 द्वा॒भ्याम्॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ । यः । वै । य॒ज्ञस्य॑ । द्वौ ।
 दो॒हौ॑ । वि॒द्वान्॑ । य॒ज॒ते॑ । उ॒भय॑तः । 16 (50)

1.7.4.3

ए॒व य॒ज्ञं दु॒हे॑ पु॒रस्ता॑च्चो॒परि॑ष्ठाच्चै॒ष वा अ॒न्यो य॒ज्ञस्य॑ दो॒ह
 इ॒डाया॑म॒न्यो यर्॒हि॒ होता॑ य॒ज॒मान॑स्य॒ नाम॑ गृ॒ह्णी॒यात् तर्॒हि॒ ब्रू॒या॒दे॒मा
 अ॒ग॒म॒न्ना॒शि॒षो॒ दो॒ह॒कामा॑ इति॑ स॒स्तु॒ता ए॒व दे॒वता॑ दु॒हेऽथो॑ उ॒भय॑त
 ए॒व य॒ज्ञं दु॒हे॑ पु॒रस्ता॑-च्चो॒परि॑ष्ठा-च्च॒रोहि॑तेन॒ त्वाऽग्नि॑र्दे॒वतां॑
 ग॒म॒य॒त्वित्या॑है॒ते वै दे॒वाश्चा॑ – [] 17

1.7.4.3 (Padam)

ए॒व । य॒ज्ञम् । दु॒हे॑ । पु॒रस्ता॑त् । च । उ॒परि॑ष्ठात् । च । ए॒षः । वै ।
 अ॒न्यः । य॒ज्ञस्य॑ । दो॒हः । इ॒डाया॑म् । अ॒न्यः । यर्॒हि॒ होता॑ ।
 य॒ज॒मान॑स्य । नाम॑ । गृ॒ह्णी॒यात् । तर्॒हि॒ । ब्रू॒यात् । ए॒ति॑ । इ॒माः ।
 अ॒ग॒म॒न् । आ॒शि॒ष इत्या॑ – शि॒षः । दो॒ह॒कामा॑ इति॑ दो॒ह – का॒माः ।
 इति॑ । स॒स्तु॒ता इति॑ सं – स्तु॒ताः । ए॒व । दे॒वताः॑ । दु॒हे॑ ।

अथो॑ इति॑ । उ॒भय॑तः॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । दु॒हे॑ । पु॒रस्ता॑त् । च॒ ।
उ॒परि॑ष्ठात् । च॒ । रो॒हि॒तेन॑ । त्वा॒ । अ॒ग्निः॑ । दे॒वता॑म् । ग॒मय॑तु । इति॑ ।
आ॒ह॒ । ए॒ते॑ । वै । दे॒वाश्वा॑ इति॑ दे॒व – अ॒श्वाः॑ । 17 (50)

1.7.4.4

य॒ज॒मा॒नः॑ प्र॒स्त॒रो॑ य॒दे॒तैः॑ प्र॒स्त॒रं॑ प्र॒हर॑ति दे॒वाश्चै॑रे॒व य॒ज॒मा॒नः॑
सु॒व॒र्गं॑ लो॒कं॑ ग॒मय॑ति वि॒ ते॑ मु॒ञ्चामि॑ र॒श॒ना॑ वि॒ र॒श्मी॑नित्या॒हैष॑ वा
अ॒ग्ने॒र्वि॒मो॒क॒स्ते॒ – नै॒वैनं॑ वि॒मु॒ञ्च॑ति॒ विष्णोः॑ शं॒यो॒र॒हं॑ दे॒वय॒ज्यया॑
य॒ज्ञेन॑ प्र॒तिष्ठां॑ ग॒मेय॑मित्या॒हय॒ज्ञो॑ वै विष्णु॑र्य॒ज्ञ ए॒वान्त॑तः प्र॒ति॒तिष्ठ॑ति
सो॒म॒स्या॒हं॑ दे॒वय॒ज्यया॑ सु॒रे॒ता – [] 18

1.7.4.4 (Padam)

य॒ज॒मा॒नः॑ । प्र॒स्त॒र इति॑ प्र – स्त॒रः॑ । यत् । ए॒तैः॑ । प्र॒स्त॒रमि॑ति
प्र – स्त॒रम् । प्र॒हर॑तीति॑ प्र – हर॑ति । दे॒वाश्चै॑रिति॑ दे॒व – अ॒श्वाः॑ ।
ए॒व । य॒ज॒मा॒नम् । सु॒व॒र्गमि॑ति॑ सु॒वः॑ – गम् । लो॒कम् । ग॒मय॑ति ।
वी॑ति॑ । ते॒ । मु॒ञ्चामि॑ । र॒श॒नाः॑ । वी॑ति॑ । र॒श्मी॑न् । इति॑ । आ॒ह॒ ।
ए॒षः॑ । वै । अ॒ग्नेः॑ । वि॒मो॒क इति॑ वि – मो॒कः॑ । ते॒न॑ । ए॒व । ए॒नम्॑ ।

वी॒ति॑ । मु॒ञ्च॒ति॑ । वि॒ष्णोः॑ ॥ शँ॒यो॒रि॒ति॑ शं – योः । अ॒हम् ।
 दे॒व॒य॒ज्य॒ये॒ति॑ दे॒व – य॒ज्य॒या ॥ य॒ज्ञे॒न॑ । प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॑ प्र॒ति – स्था॒म् ।
 ग॒मे॒य॒म् । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञः॑ । वै । वि॒ष्णुः॑ । य॒ज्ञे॑ । ए॒व । अ॒न्त॒तः॑ ।
 प्र॒ती॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ति॑ । सो॒म॒स्य॑ । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॒ये॒ति॑ दे॒व – य॒ज्य॒या ॥
 सु॒रे॒ता॒ इति॑ सु – रेताः ॥ 18 (50)

1.7.4.5

रे॒तो॑ धि॒षी॒ये॒त्या॒ह॒ सो॒मो॒ वै॑ रे॒तो॒धा॒स्ते॒नै॒व॑ रे॒त आ॒त्म॒न् ध॒त्ते॒त्व॒ष्टु॒र॒हं॑
 दे॒व॒य॒ज्य॒या॑ प॒शू॒नां॑ रू॒पं पु॒षे॒य॒मि॒त्या॒ह॒त्व॒ष्टा॒ वै॑ प॒शू॒नां॑ मि॒थु॒ना॒नां॑
 रू॒प॒कृ॒त्ते॒नै॒व॑ प॒शू॒नां॑ रू॒प॒मा॒त्म॒न् ध॒त्ते॒ दे॒वा॒नां॑ प॒त्नी॒र॒ग्नि॑ गृ॒ह॒प॒ति॑
 र्य॒ज्ञ॒स्य॑ मि॒थु॒नं॑ तयो॒र॒हं॑ दे॒व॒य॒ज्य॒या॑ मि॒थु॒ने॒न॑ प्र॒भू॒या॒स॒मि॒त्या॒है –
 तस्मा॒द्वै॑ मि॒थु॒नात् प्र॒जा॒प॒ति॑ मि॒थु॒ने॒न॑ – [] 19

1.7.4.5 (Padam)

रे॒तः॑ । धि॒षी॒य॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । सो॒मः॑ । वै । रे॒तो॒धा॒ इति॑ रे॒तः – धाः ।
 ते॒न॑ । ए॒व॑ । रे॒तः॑ । आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते॑ । त्व॒ष्टुः॑ । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॒ये॒ति॑
 दे॒व – य॒ज्य॒या ॥ प॒शू॒ना॒म् । रू॒प॒म् । पु॒षे॒य॒म् । इति॑ । आ॒ह॒ । त्व॒ष्टा ॥

वै । प॒शूना॑म् । मि॒थुना॑नाम् ॥ रू॒पकृ॑दिति॑ रू॒प – कृ॑त् । तेन॑ । ए॒व ।
 प॒शूना॑म् । रू॒पम् । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । दे॒वाना॑म् । प॒त्नीः ॥ अ॒ग्निः ।
 गृ॒हप॑तिरिति॑ गृ॒ह – प॒तिः । य॒ज्ञस्य॑ । मि॒थुन॑म् । तयोः॑ । अ॒हम् ।
 दे॒वय॑ज्ययेति॑ दे॒व – य॒ज्यया॑ ॥ मि॒थुने॑न । प्रेति॑ । भू॒यास॑म् । इति॑ ।
 आ॒ह । ए॒तस्मा॑त् ॥ वै । मि॒थुना॑त् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः ।
 मि॒थुने॑न । 19 (50)

1.7.4.6

प्राजा॑यत॒ तस्मा॑दे॒व य॑जमानो मि॒थुने॑न प्रजा॑यतेवेदोऽसि॑ वित्ति॑रसि॑
 वि॒देये॑त्याह॒ वेदे॑न॒ वै दे॒वा असु॑राणां॑ वित्तं॑ वैद्य॑मविन्दन्त॒ तद्वे॑दस्य॑
 वे॒दत्वं॑ यद्य॒द्भ्रातृ॑व्यस्याभि॒द्ध्याये॑त् तस्य॑ नाम॑ गृ॒ह्णीया॑त् तदे॒वास्य॑
 सर्वं॑ वृ॒द्धे घृ॑तवन्तं॑ कुला॒यिन॑ꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ स॒हस्रि॑णं॑ वे॒दो द॑दातु
 वा॒जिन॑मित्याह॒ प्रस॑हस्रं॑ प॒शूना॑प्नोत्या () स्य॑ प्र॒जायां॑ वा॒जी
 जा॑यते॒ य ए॒वं वे॑द ॥ 20

1.7.4.6 (Padam)

प्रेति॑ । अजा॒यत॑ । तस्मा॑त् । ए॒व॑ । यज॑मानः । मि॒थु॒नेन॑ । प्रेति॑ । जा॒यते॑ ।
वेदः॑ । अ॒सि॒ । वि॒त्तिः॑ । अ॒सि॒ । वि॒देय॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । वे॒देन॑ । वै ।
दे॒वाः । अ॒सुरा॑णाम् । वि॒त्तम्॑ । वे॒द्यम्॑ । अ॒वि॒न्दन्त॑ ।
तत् । वे॒दस्य॑ । वे॒दत्व॑मिति वेद – त्वम् । यद्य॑दिति॒ यत् – यत् ।
भ्रातृ॑व्यस्य । अ॒भि॒द्॒ध्याये॑दित्य॒भि-ध्याये॑त् । तस्य॑ । नाम॑ । गृ॒ह्णी॒यात् ।
तत् । ए॒व॑ । अ॒स्य॑ । सर्व॑म् । वृ॒ङ्क्ते॑ । घृ॒तव॑न्तमिति॒ घृत॑ – व॒न्तम् ।
कु॒ला॒यिन॑म् । रा॒यः॑ । पोष॑म् । स॒हस्रि॑णम् । वे॒दः॑ । द॒दातु॑ ।
वा॒जिन॑म् । इति॑ । आ॒ह॒ । प्रेति॑ । स॒हस्र॑म् । प॒शून् । आ॒प्नो॒ति () ।
एति॑ । अ॒स्य॑ । प्र॒जाया॑मिति॒ प्र – जा॑याम् । वा॒जी । जा॒यते॑ । यः ।
ए॒वम् । वे॒द॑ ॥ 20 (58)

(दर्॒श॒पूर्ण॑मासयो-रु॒भय॑तो-दे॒वाश्वाः-सु॒रेताः-प्र॒जाप॑तिर्मि॒थुने॑ना-
ऽऽप्नो॒त्य-ष्टौ॑ च) (A4)

1.7.5.1

ध्रुवां॑ वै॑ रिच्य॑मानां॑ य॒ज्ञोऽनु॑ रिच्य॑ते य॒ज्ञं॑ य॒ज॒मानो॑ यज॑मानं॒ प्रजा॑
ध्रुवामा॑प्याय॑मानां॑ य॒ज्ञोऽन्वा॑ प्याय॑ते य॒ज्ञं॑ य॒ज॒मानो॑ यज॑मानं॒ प्रजा॑
आप्या॑यतां॒ ध्रुवा॑ घृ॒तेनेत्या॑ह ध्रुवामे॒वाऽऽप्या॑यति – तामा॑प्याय॑मानां॑
य॒ज्ञोऽन्वा॑ प्याय॑ते य॒ज्ञं॑ य॒ज॒मानो॑ यज॑मानं॒ प्रजाः॑ प्रजा॑पते॒ वि॒भान्नाम॑
लो॒कस्तस्मि॑स्त्वा दधामि॒ सह॑ यज॑मानेनेत्या – [] 21

1.7.5.1 (Padam)

ध्रु॒वाम् । वै । रिच्य॑मानाम् । य॒ज्ञः । अ॒न्वि॒ति । रिच्य॑ते । य॒ज्ञम् ।
यज॑मानः । यज॑मानम् । प्रजा॑ इति प्र – जाः । ध्रु॒वाम् ।
आप्या॑य॒मानामि॒त्या ॥ – प्याय॑मानाम् । य॒ज्ञः । अनु॑ । एति॑ । प्याय॑ते ।
य॒ज्ञम् । यज॑मानः । यज॑मानम् । प्रजा॑ इति प्र – जाः । एति॑ ।
प्याय॑ताम् । ध्रु॒वा । घृ॒तेन॑ । इति॑ । आ॒ह । ध्रु॒वाम् । ए॒व । एति॑ ।
प्याय॑यति॒ । ताम् । आप्या॑य॒मानामि॒त्या ॥ – प्याय॑मानाम् । य॒ज्ञः ।

अनु॑ । ए॒ति॑ । प्या॒य॒ते॑ । य॒ज्ञ॒म् । य॒ज॒मा॒नः॑ । य॒ज॒मा॒न॒म् । प्र॒जा इति॑
प्र – जाः॑ । प्र॒जा॒प॒ते॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तेः॑ । वि॒भा॒निति॑ वि – भा॒न् । नाम॑ ।
लो॒कः॑ । तस्मि॑न् । त्वा॒ । द॒धा॒मि॑ । स॒ह॒ । य॒ज॒मा॒ने॒न॑ । इति॑ । 21 (50)

1.7.5.2

हा॒यं वै॑ प्र॒जा॒प॒ते॒ वि॒भा॒न्ना॒म॑ लो॒क॒स्तस्मि॑न्ने॒वैनं॑ द॒धा॒ति॑ स॒ह॒ य॒ज॒मा॒ने॒न॑
रि॒च्य॒त॑ इ॒व॒ वा॒ ए॒तद्य॑ज॒ते॒यद्य॑ज॒मा॒न॒भा॒गं॑ प्रा॒श्ना॒त्या॒त्मा॒न॒मे॒व॑
प्री॒णा॒त्ये॒ता॒वा॒न् । वै॑ य॒ज्ञो॑ या॒वा॒न् य॒ज॒मा॒न॒भा॒गो॑ य॒ज्ञो॑ य॒ज॒मा॒नो॑
यद्य॑ज॒मा॒न॒भा॒गं॑ प्रा॒श्ना॒ति॑ य॒ज्ञ॒ ए॒व॒ य॒ज्ञं॑ प्र॒ति॒ष्ठा॒प॒य॒त्ये॒तद्वै॑ सू॒य॒व॒स॒ꣳ
सो॒द॒कं॑ यद् ब॒र्हि॒श्चा॒ऽऽप॒श्चै॒तद् – [] 22

1.7.5.2 (Padam)

आ॒ह॒ । अ॒य॒म् । वै॑ । प्र॒जा॒प॒ते॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तेः॑ । वि॒भा॒निति॑
वि – भा॒न् । नाम॑ । लो॒कः॑ । तस्मि॑न् । ए॒व॒ । ए॒न॒म् । द॒धा॒ति॑ ।
स॒ह॒ । य॒ज॒मा॒ने॒न॑ । रि॒च्य॒ते॑ । इ॒व॒ । वै॑ । ए॒तत् । यत् । य॒ज॒ते॑ । यत् ।
य॒ज॒मा॒न॒भा॒ग॒मिति॑ य॒ज॒मा॒न – भा॒ग॒म् । प्रा॒श्ना॒तीति॑ प्र – अ॒श्ना॒ति॑ ।
॥
आ॒त्मा॒न॒म् । ए॒व॒ । प्री॒णा॒ति॑ । ए॒ता॒वा॒न् । वै॑ । य॒ज्ञः॑ । या॒वा॒न् ।

यज॑मान॒भाग॑ इति॑ यज॑मान – भा॒गः । य॒ज्ञः । यज॑मानः । यत् ।
यज॑मान॒भाग॑मिति॑ यज॑मान – भा॒गम् । प्रा॒श्नातीति॑ प्र – अ॒श्नाति॑ ।
य॒ज्ञे । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्रतीति॑ । स्था॒पयति॑ । ए॒तत् । वै ।
सू॒यव॑स॒मिति॑ सू – यव॑सम् । सोद॑क॒मिति॑ स – उ॒दक॑म् । यत् ।
ब॒र्हिः । च॒ । आ॒पः । च॒ । ए॒तत् । 22 (50)

1.7.5.3

यज॑मान॒स्याऽऽय॑तनं॒ यद्वेदि॑र्यत् पूर्ण॑पात्र॒मन्तर्वेदि॑ नि॒नयति॑ स्व
ए॒वाऽऽय॑तने॒ सू॒यव॑स॒ सोद॑कं॒ कुरु॑ते॒ सद॑सि॒ सन्मे॑ भू॒या
इत्या॑हाऽऽपो॒ वै य॒ज्ञ आ॒पोऽमृतं॑ य॒ज्ञमे॒वामृत॑-मा॒त्मन् ध॑त्ते॒ सर्वा॑णि
वै भू॒तानि॑ व्र॒तमु॑पयन्त॒मनूप॑ यन्ति॒ प्राच्यां॑ दि॒शि दे॒वा ऋ॒त्विजो॑
मा॒र्जय॑न्ता॒मित्या॑हैष॒ वै द॑र्शपूर्ण॒मास॑योरवभृ॒थो – [] 23

1.7.5.3 (Padam)

यज॑मान॒स्य । आ॒यत॑न॒मित्या॑ – यत॑नम् । यत् । वेदिः॑ । यत् ।
पूर्ण॑पात्र॒मिति॑ पूर्ण – पा॒त्रम् । अ॒न्तर्वे॑दीत्यन्तः – वेदि॑ ।
नि॒नय॑तीति॑ नि – नयति॑ । स्वे । ए॒व । आ॒यत॑न॒ इत्या॑ – यत॑ने ।

सू॒यव॑स॒मिति॑ सु – यव॑सम् । सोद॑क॒मिति॑ स – उ॒दक॑म् । कु॒रुते॑ ।
सत् । अ॒सि । सत् । मे । भू॒याः । इति॑ । आ॒ह । आपः॑ । वै । य॒ज्ञः ।
आपः॑ । अ॒मृत॑म् । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒मृत॑म् । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । सर्वा॑णि ।
वै । भू॒तानि॑ । व्र॒तम् । उ॒पय॑न्त॒मित्यु॑प – य॒न्तम् । अनु॑ । उ॒पेति॑ । य॒न्ति ।
प्रा॒च्याम् । दि॒शि । दे॒वाः । ऋ॒त्विजः॑ । मा॒र्जय॑न्ताम् । इति॑ । आ॒ह ।
ए॒षः । वै । द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒सयो॑रिति॑ द॒र्श – पूर्ण॑मा॒सयोः॑ ।

अ॒वभृ॑थ इत्यव – भृ॒थः । 23 (50)

1.7.5.4

यान्ये॒वैनं॑ भू॒तानि॑ व्र॒तमु॑प॒यन्त॑-म॒नूप॑यन्ति॒ तैरे॒व स॒हाव॑भृ॒थम॒वैति॑
विष्णु॑मु॒खा वै दे॒वाः छन्दो॑भिरि॒मान् ँलो॒का-न॑नप॒जय्य॑म॒भ्यज॑यन् ।
यद्विष्णु॑क्र॒मान् क्र॑मते॒ विष्णु॑रे॒व भू॒त्वा य॑ज॒मानः॑ छन्दो॑भिरि॒मान्-
ँलो॒का-न॑नप॒जय्य॑म॒भि ज॑यति॒ विष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑भि॒माति॑हेत्या॒ह गाय॑त्री
वै पृथि॒वी त्रैष्टु॑भ॒मन्तरि॑क्षं॒ जाग॑ती॒द्यौरा॑नुष्टु॒भीर्दि॒शः छन्दो॑भिरे॒वेमा॑न्-
ँलो॒कान् य॑थापूर्व॒मभि॑ ज॒यति॑ ॥ 24

1.7.5.4 (Padam)

यानि॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । भू॒तानि॑ । व्र॒तम् । उ॒प॒य॒न्त॒मित्यु॑प – य॒न्त॒म् ॥
 अ॒नू॒प॒य॒न्ती॒त्यनु॑ – उ॒प॒य॒न्ति॑ । तैः । ए॒व । स॒ह ।
 अ॒व॒भृ॒थ॒मित्य॑व – भृ॒थम् । अ॒वे॒ति॑ । ए॒ति॑ । वि॒ष्णु॑मु॒खा इति॑
 वि॒ष्णु॑ – मु॒खाः । वै । दे॒वाः । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः – भिः॑ । इ॒मान् ।
 लो॒कान् । अ॒न॒प॒ज॒य्य॒मित्य॑न॒प–ज॒य्यम् । अ॒भी॒ति॑ । अ॒ज॒य॒न् । यत् ।
 वि॒ष्णु॑क्र॒मानि॑ति वि॒ष्णु॑ – क्र॒मान् । क्र॒म॒ते । वि॒ष्णुः॑ । ए॒व । भू॒त्वा ।
 य॒ज॒मा॒नः । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः – भिः॑ । इ॒मान् । लो॒कान् ।
 अ॒न॒प॒ज॒य्य॒मित्य॑न॒प – ज॒य्यम् । अ॒भी॒ति॑ । ज॒य॒ति॑ । वि॒ष्णोः॑ । क्र॒मः॑ ।
 अ॒सि॑ । अ॒भि॒मा॒ति॒हे॒त्यभि॑मा॒ति – हा॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । गा॒य॒त्री ।
 वै । पृ॒थि॒वी । त्रै॒ष्टु॒भम् । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । जा॒ग॒ती । द्यौः॑ ।
 आ॒नु॒ष्टु॒भी॒रित्या॑नु – स्तु॒भीः॑ । दि॒शः॑ () ।
 छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः – भिः॑ । ए॒व । इ॒मान् । लो॒कान् ।
 य॒था॒पूर्व॑मि॒ति॑ यथा – पू॒र्वम् । अ॒भी॒ति॑ । ज॒य॒ति॑ ॥ 24 (57)
 (य॒ज॒मा॒ने॒नेति॑–चै॒ तद॑–व॒भृ॒थो–दि॒शः–स॒प्त च) (A5)

1.7.6.1

अ॒ग॒न्म॑ सु॒वः॑ सु॒व॒र॒ग॒न्मे॒त्या॒ह॑ सु॒व॒र्ग॒मे॒व॑ लो॒क॒मे॒ति॒सं॒दृ॒श॑स्ते
 मा छि॒त्सि॒ यत्ते॑ तप॒स्तस्मै॑ ते॒ मा वृ॒क्षी॒त्या॒ह॒य॒था॒य॒जु॒रे॒वै॒तत् सु॒भू॒र॒सि॑
 श्रे॒ष्ठो र॒श्मी॒ना॒मा॒यु॒र्द्धा॑ अ॒स्या॒यु॒र्मे॑ धे॒ही॒त्या॒हाऽऽशि॒ष॒मे॒वै॒ता॒मा॑ शा॒स्ते॑
 प्र वा ए॒षोऽस्मा॑न् लो॒का॒च्य॑वते॒ यो – [] 25

1.7.6.1 (Padam)

अ॒ग॒न्म॑ । सु॒वः॑ । सु॒वः॑ । अ॒ग॒न्म॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑
 सु॒वः॑ – ग॒म् । ए॒व । लो॒क॒म् । ए॒ति॑ । सं॒दृ॒श॑ इति॑ सं – दृ॒शः॑ । ते॒ ।
 मा । छि॒त्सि॒ । यत् । ते॒ । तपः॑ । तस्मै॑ । ते॒ । मा । ए॒ति॑ । वृ॒क्षि॑ ।
 इति॑ । आ॒ह॑ । य॒था॒य॒जु॒रि॒ति॑ यथा – य॒जुः॑ । ए॒व । ए॒तत् । सु॒भू॒रि॒ति॑
 सु– भूः॑ । अ॒सि॑ । श्रे॒ष्ठः॑ । र॒श्मी॒ना॒म् । आ॒यु॒र्द्धा॑ इत्या॒युः – धाः॑ ।
 अ॒सि॑ । आ॒युः॑ । मे॒ । धे॒हि॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् ।
 ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ । प्रे॒ति॑ । वै । ए॒षः॑ । अ॒स्मात् ।
 लो॒कात् । च्य॑वते॒ यः । 25 (50)

1.7.6.2

विष्णु॑क्र॒मान् क्र॑मते सु॒वर्गा॑य हि लो॒काय॑ विष्णु॑क्र॒माः क्र॑म्यन्ते॑
ब्रह्म॑वादि॒नो वद॑न्ति स॒त्वै विष्णु॑क्र॒मान् क्र॑मेत॒ य इ॒मान् लो॒कान्
भ्रातृ॑व्यस्य स॒विद्य॑ पुन॒रिमं॑ लो॒कं प्र॑त्यवरोहे॒दित्ये॑ष वा अ॒स्य लो॒कस्य॑
प्र॒त्यवरो॑हो यदाहे॒दम॒हम॒मुं भ्रातृ॑व्यमा॒भ्यो दिग्भ्यो॑ऽस्यै दि॒व इती॒माने॒व
लो॒कान् भ्रातृ॑व्यस्य स॒विद्य॑ पुन॒रिमं॑ लो॒कं प्र॑त्यवरोहति सं – [] 26

1.7.6.2 (Padam)

विष्णु॑क्र॒मानि॑ति विष्णु – क्र॒मान् । क्र॑मते । सु॒वर्गा॑येति॑ सुवः-गाय ।
हि । लो॒काय॑ । विष्णु॑क्र॒मा इति॑ विष्णु – क्र॒माः । क्र॑म्यन्ते॑ ।
ब्रह्म॑वादि॒न इति॑ ब्रह्म – वादि॑नः । वद॑न्ति । सः । तु । वै ।
विष्णु॑क्र॒मानि॑ति विष्णु – क्र॒मान् । क्र॑मेत॒ । यः । इ॒मान् । लो॒कान् ।
भ्रातृ॑व्यस्य । स॒म्विद्ये॑ति सं – विद्य॑ । पुनः॑ । इ॒मम् । लो॒कम् ।
प्र॒त्यवरो॑हे॒दिति॑ प्रति – अ॒वरोहे॑त् । इति॑ । ए॒षः । वै । अ॒स्य ।
लो॒कस्य॑ । प्र॒त्यवरो॑ह इति॑ प्रति – अ॒वरोहः॑ । यत् । आह॑ । इ॒दम् ।
अ॒हम् । अ॒मुम् । भ्रातृ॑व्यम् । आ॒भ्यः । दिग्भ्य॑ इति॑ दिक् – भ्यः ।

अस्यै । दिवः । इति । इमान् । एव । लोकान् । भ्रातृव्यस्य ।

सम्विद्येति सं – विद्य । पुनः । इमम् । लोकम् ।

प्रत्यवरोहतीति प्रति – अवरोहति । समिति । 26 (50)

1.7.6.3

ज्योतिषाऽभूवमित्याहास्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठत्यै – न्द्रीमावृतमन्वावर्त

इत्याहासौ वा आदित्य इन्द्रस्तस्यैवाऽऽवृतमनु पर्यावर्तते दक्षिणा

पर्यावर्तते स्वमेव वीर्यमनु पर्यावर्तते तस्माद् दक्षिणोऽर्द्ध आत्मनो

वीर्यावत्तरोऽथो आदित्यस्यैवाऽऽवृतमनु पर्यावर्तते समहं प्रजया

सं मया प्रजेत्याहाऽऽशिष – [] 27

1.7.6.3 (Padam)

ज्योतिषा । अभूवम् । इति । आह । अस्मिन् । एव । लोके ।

प्रतीति । तिष्ठति । ऐन्द्रीम् । आवृतमित्या – वृतम् । अन्वावर्त

इत्यनु – आवर्ते । इति । आह । असौ । वै । आदित्यः । इन्द्रः ।

तस्य । एव । आवृतमित्या – वृतम् । अन्विति । पर्यावर्तत इति

परि – आवर्तते । दक्षिणा । पर्यावर्तत इति परि – आवर्तते । स्वम् ।

ए॒व । वी॒र्य॑म् । अ॒न्विति॑ । प॒र्या॑व॒र्तत॑ इति परि – आ॒व॒र्तते॑ ।
तस्मा॑त् । दक्षि॑णः । अ॒र्द्धः॑ । आ॒त्मनः॑ । वी॒र्या॑व॒त्तर॑ इति
वी॒र्या॑वत् – त॒रः । अथो॑ इति । आ॒दि॒त्यस्य॑ । ए॒व ।
आ॒वृ॒त॒मित्या॑ – वृ॒तम् । अ॒न्विति॑ । प॒र्या॑व॒र्तत॑ इति परि – आ॒व॒र्तते॑ ।
स॒मिति॑ । अ॒हम् । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ । स॒मिति॑ । मया॑ ।
प्र॒जेति॑ प्र – जा । इति॑ । आ॒ह । आ॒शि॒ष॒मित्या॑ – शि॒षम् । 27 (50)

1.7.6.4

मे॒वै॒ता॒मा॑ शा॒स्ते॒ समि॑द्धो अ॒ग्ने मे॑ दी॒दि॒हि॑ स॒मे॒द्धा॑ ते॒ अ॒ग्ने
दी॒द्या॑स॒मित्या॑ह॒ यथा॑ य॒जुरे॒वैत॑द्वसु॒मान् य॒ज्ञो व॑सी॒यान्-भू॒या॑स॒मित्या॑हा
ऽऽशि॑ष॒मे॒वै॒ता॒मा॑ शा॒स्ते॒ बहु॑ वै गा॒र्ह॒प॒त्य॒स्यान्ते॑ मि॒श्रमि॑व च॒र्यत॑
आ॒ग्नि॑पा॒व॒मा॒नी॒भ्यां॑ गा॒र्ह॒प॒त्य॒मुप॑ तिष्ठ॒ते पु॒ना॒त्ये॒वाग्निं॑ पु॒नी॒त आ॒त्मानं॑
द्वा॒भ्यां॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ अ॒ग्ने गृ॑ह॒प॒त॒ इत्या॑ह – [] 28

1.7.6.4 (Padam)

ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति । शा॒स्ते॒ । स॒मि॑द्ध इति सं – इ॒द्धः॑ । अ॒ग्ने ।
मे॒ । दी॒दि॒हि॑ । स॒मे॒द्धे॒ति सं – ए॒द्धा॑ । ते॒ । अ॒ग्ने । दी॒द्या॑स॒म् । इति॑ ।

आ॒ह । य॒था॒य॒जु॒रिति॑ यथा – य॒जुः । ए॒व । ए॒तत् ।
 व॒सु॒मा॒नि॒ति॒ व॒सु – मा॒न् । य॒ज्ञः । व॒सी॒यान् । भू॒या॒सम् । इति॑ ।
 आ॒ह । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् ॥ ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॒ । बहु॑ ।
 वै । गा॒र्ह॒प॒त्य॒स्येति॑ गा॒र्ह – प॒त्य॒स्य॒ ॥ अ॒न्ते॑ । मि॒श्र॒म् । इ॒व ।
 च॒र्य॒ते॒ । आ॒ग्नि॒पा॒व॒मा॒नी॒भ्या॒मि॒त्या॒ग्नि॑ – पा॒व॒मा॒नी॒भ्या॒म् ॥
 गा॒र्ह॒प॒त्य॒मि॒ति॒ गा॒र्ह – प॒त्य॒म् । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठ॒ते॒ । पु॒ना॒ति॑ । ए॒व ।
 अ॒ग्नि॒म् । पु॒नी॒ते॒ । आ॒त्मा॒न॒म् । द्वा॒भ्या॒म् ॥
 प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॒ ॥ अ॒ग्ने॑ । गृ॒ह॒प॒त॒ इति॑ गृ॒ह – प॒ते॒ ।
 इति॑ । आ॒ह । 28 (50)

1.7.6.5

यथा॑ य॒जुरे॒वैत॑च्छ॒त् हि॒मा॒ इत्या॑ह श॒तं त्वा॑ हे॒म॒न्तानि॑न्धिषी॒येति॑
 वा॒वैत॑दाह पु॒त्र॒स्य॒ नाम॑ गृ॒ह्णा॒त्य॒न्ना॒द॒मे॒वैनं॑ करोति॒ तामा॑शिष॒मा शा॑से
 त॒न्त॒वे॒ ज्योति॑ष्मती॒मिति॑ ब्रू॒या॒द्य॒स्य॒ पु॒त्रोऽजा॑तः स्यात् ते॒ज॒स्व्ये॒वा॒स्य॑
 ब्रह्म॑वर्च॒सी पु॒त्रो जा॑यते॒ तामा॑शिष॒मा शा॑सेऽमु॒ष्मै॒ ज्योति॑ष्मती॒मिति॑
 ब्रू॒या॒द्य॒स्य॒ पु॒त्रो – [] 29

1.7.6.5 (Padam)

यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । शतम् । हिमाः ॥ इति ।
 आह । शतम् । त्वा । हेमन्तान् । इन्धिषीय । इति । वाव । एतत् ।
 आह । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति । अन्नादमित्यन्न – अदम् । एव ।
 एनम् । करोति । ताम् । आशिषमित्या ॥ – शिषम् ॥ एति । शासे ।
 तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः ।
 स्यात् । तेजस्वी । एव । अस्य । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म – वर्चसी ।
 पुत्रः । जायते । ताम् । आशिषमित्या ॥ – शिषम् ॥ एति । शासे ।
 अमुष्मै ॥ ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । 29 (50)

1.7.6.6

जातः स्यात्तेज एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति यो वै यज्ञं प्रयुज्य न
 विमुञ्चत्य प्रतिष्ठानो वै स भवति कस्त्वा युनक्ति स त्वा वि
 मुञ्चत्वित्याह प्रजापतिर्वै कः प्रजापतिनैवैनं युनक्ति प्रजापतिना
 वि मुञ्चति प्रतिष्ठित्या ईश्वरं वै व्रतमविसृष्टं प्रदहोऽग्ने व्रतपते
 व्रतमचारिषमित्याह व्रतमेव – [] 30

1.7.6.6 (Padam)

जा॒तः॑ । स्यात् । तेजः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒मि॒ति॑
ब्र॒ह्म – व॒र्च॒स॒म् । द॒धा॒ति॑ । यः । वै । य॒ज्ञ॒म् । प्र॒यु॒ज्ये॒ति॑ प्र॒यु॒ज्य॑ ।
न । वि॒मु॒ञ्च॒ती॒ति॑ वि – मु॒ञ्च॒ति॑ । अ॒प्र॒ति॒ष्ठा॒न॒ इ॒त्य॒प्र॒ति॑ – स्था॒नः॑ ।
वै । सः । भ॒व॒ति॑ । कः । त्वा । यु॒न॒क्ति॑ । सः । त्वा । वी॒ति॑ ।
मु॒ञ्च॒तु॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा – प॒तिः॑ । वै । कः ।
प्र॒जा॒प॒ति॒ने॒ति॑ प्र॒जा – प॒ति॒ना॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । यु॒न॒क्ति॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒ने॒ति॑
प्र॒जा – प॒ति॒ना॑ । वी॒ति॑ । मु॒ञ्च॒ति॑ । प्र॒ति॒ष्ठी॒त्या॒ इ॒ति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ ।
ई॒श्व॒र॒म् । वै । व्र॒त॒म् । अ॒वि॒सृ॒ष्ट॒मि॒त्य॒वि – सृ॒ष्ट॒म् ।
प्र॒द॒ह॒ इ॒ति॑ प्र – द॒हः॑ । अ॒ग्ने॑ । व्र॒त॒प॒त॒ इ॒ति॑ व्र॒त – प॒ते॑ । व्र॒त॒म् ।
अ॒चा॒रि॒ष॒म् । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । व्र॒त॒म् । ए॒व । 30 (50)

1.7.6.7

वि॑ सृ॒ज॒ते॒ शा॒न्त्या॑ अ॒प्र॒दा॒हा॒य॒ प॒रा॒ङ् वा॒व॒ य॒ज्ञ॑ ए॒ति॒ न॒ नि॑ वर्त॒ते
पु॒न॒र्यो॑ वै य॒ज्ञ॒स्य॑ पु॒न॒रा॒ल॒भं॑ वि॒द्वान् य॒ज॒ते॒ त॒म॒भि॑ नि॒व॒र्त॒ते॒ य॒ज्ञो॑
ब॒भू॒व॒ स॒ आ॑ ब॒भू॒वे॒त्या॒है॒ष॒ वै य॒ज्ञ॒स्य॑ पु॒न॒रा॒ल॒भ॒स्ते॒नै॒वैनं॑ पु॒न॒रा

ल॒भ॒ते॑ ऽन॒वरु॒द्धा॒ वा ए॒तस्य॑ वि॒राड्य॑ आ॒हि॒ताग्निः॑ स॒न्नस॒भः
 प॒श॒वः॑ ख॒लु॒ वै () ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ स॒भेष्ट्वा॑ प्रा॒डु॒त्क्र॒म्य ब्रू॒याद्गो॒मां
 अ॒ग्नेऽवि॒मां अ॒श्वी॑ य॒ज्ञ इत्य॑व स॒भां रु॒न्धे प्र॑ स॒हस्रं
 प॒शूना॑प्नोत्यास्य प्र॒जायां॑ वा॒जी जा॑यते ॥ 31

1.7.6.7 (Padam)

वी॒ति॑ । सृ॒ज॒ते॑ । शा॒न्त्यै॑ । अ॒प्र॒दा॒हा॒येत्य॑प्र – दा॒हाय॑ । प॒राड् । वा॒व ।
 य॒ज्ञः । ए॒ति॑ । न । नी॒ति॑ । वर्त॒ते॑ । पु॒नः॑ । यः । वै । य॒ज्ञस्य॑ ।
 पु॒न॒रा॒ल॒भ॒मि॒ति॑ पु॒नः॑ – आ॒ल॒भ॒म् । वि॒द्वान् । य॒ज॒ते॑ । तम् ।
 अ॒भि॑ । नी॒ति॑ । वर्त॒ते॑ । य॒ज्ञः॑ । ब॒भू॒व॑ । सः । ए॒ति॑ । ब॒भू॒व॑ । इति॑ ।
 आ॒ह॑ । ए॒षः॑ । वै । य॒ज्ञस्य॑ । पु॒न॒रा॒ल॒भ॒ इति॑ पु॒नः॑ – आ॒ल॒भः॑ । ते॒न॑ ।
 ए॒व । ए॒नम्॑ । पु॒नः॑ । ए॒ति॑ । ल॒भ॒ते॑ । अ॒न॒वरु॒द्धेत्य॑न॒व – रु॒द्धा॑ । वै ।
 ए॒तस्य॑ । वि॒राडि॑ति वि – राट् । यः । आ॒हि॒ताग्नि॑रि॒त्याहि॑त – अ॒ग्निः॑ ।
 स॒न् । अ॒स॒भः॑ । प॒श॒वः॑ । ख॒लु॒ । वै () । ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ । स॒भा॑ ।
 इ॒ष्ट्वा॑ । प्रा॒ड् । उ॒त्क्र॒म्येत्यु॑त् – क्र॒म्य॑ । ब्रू॒यात् । गो॒मा॒नि॒ति॑
 गो – मा॒न् । अ॒ग्ने॑ । अ॒वि॒मा॒नि॒त्यवि॑ – मा॒न् । अ॒श्वी॑ । य॒ज्ञः॑ ।

इति॑ । अवेति॑ । स॒भाम् । रु॒न्धे । प्रेति॑ । स॒हस्र॑म् । प॒शून् ।
 आ॒प्नोति॑ । एति॑ । अ॒स्य । प्र॒जाया॑मिति॑ प्र – जा॒या॑म् । वा॒जी ।
 जा॒यते ॥ 31 (74)

(यः-स-मा॒सिषं-गृ॒हप॑त-इत्या॒हा-ऽमु॒ष्मै ज्योति॑ष्मतीमिति॑ ब्रूयाद्-
 यस्य॑ पु॒त्रो-व्र॒तमे॒व-ख॒लु-वै-च॑तुर्वि॒ंशति॑श्च) (A6)

1.7.7.1

दे॒व स॒वितः॑ प्र सु॒व य॒ज्ञं प्र सु॒व य॒ज्ञप॑तिं भ॒गाय॑ दि॒व्यो ग॒न्धर्वः॑ ।
 के॒तपूः॑ के॒तं नः॑ पु॒नातु॑ वा॒चस्प॑ति॒र्वाच॑म॒द्य स्व॑दाति॒ नः ॥
 इन्द्र॑स्य॒ वज्रो॑ऽसि॒ वार्त्र॑घ्नस्त्वयाऽयं॑ वृ॒त्रं व॑द्ध्यत् ॥
 वा॒जस्य॑ नु प्र॒सवे॑ मा॒तरं॑ म॒हीम॑दि॒तिं नाम॑ व॒चसा॑ करा॒महे ।
 यस्या॑मिदं॒ वि॒श्वं भु॑वनमा॒विवेश॑ तस्यां॑ नो दे॒वः स॒विता॑
 धर्म॑ सा॒विषत् ॥

अ॒फ॒स्व – [] 32

1.7.7.1 (Padam)

दे॒व॑ । स॒वि॒तः॑ । प्रे॒ति॑ । सु॒व॑ । य॒ज्ञ॒म् । प्रे॒ति॑ । सु॒व॑ । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॑
य॒ज्ञ॒ – प॒ति॒म् । भ॒गा॒य॑ । दि॒व्यः॑ । ग॒न्ध॒र्वः॑ ॥ के॒त॒पू॒रि॒ति॑ के॒त॒ – पूः॑ ।
के॒त॒म् ॥ नः॑ । पु॒ना॒तु॑ । वा॒चः॑ । प॒तिः॑ । वा॒च॒म् ॥ अ॒द्य॑ । स्व॒दा॒ति॑ ।
नः॑ ॥ इ॒न्द्र॒स्य॑ । व॒ज्रः॑ । अ॒सि॑ । वा॒र्त्र॒घ्न॒ इति॑ वा॒र्त्र॒ – घ्नः॑ । त्वया॑ ।
अ॒य॒म् । वृ॒त्र॒म् । व॒द्ध्य॑त् ॥ वा॒ज॒स्य॑ । नु॑ । प्र॒स॒व॒ इति॑ प्र – स॒वे॑ ।
मा॒त॒र॒म् ॥ म॒ही॒म् । अ॒दि॒ति॒म् । ना॒म॑ । व॒च॒सा॑ । क॒रा॒म॒हे ॥ य॒स्या॒म् ।
इ॒द॒म् । वि॒श्व॒म् ॥ भु॒व॒न॒म् । आ॒वि॒वेशे॒त्या॑ – वि॒वेश॑ । त॒स्या॒म् । नः॑ ।
दे॒वः॑ । स॒वि॒ता॑ । ध॒र्म॑ । सा॒वि॒ष॒त् ॥ अ॒प्सि॒स्व॒त्य॒प् – सु॑ । 32 (50)

1.7.7.2

न्त॒र॒मृ॒त॒म॒प्सु॑ भे॒ष॒ज॒म॒पा॒मु॒त॑ प्र॒श॒स्ति॒ष्व॒श्वा॑ भवथ वा॒जिनः॑ ॥
वा॒यु॒र्वा॑ त्वा॒ म॒नु॒र्वा॑ त्वा॒ ग॒न्ध॒र्वाः॑ स॒प्त॒वि॒ंश॒तिः॑ ।
ते अ॒ग्रे॑ अ॒श्व॒मा॒यु॒ञ्ज॒न्ते॑ अ॒स्मि॒ञ्ज॒व॒मा॒द॒धुः॑ ॥
अ॒पां॑ न॒पा॒दा॒शु॑ हे॒म॒न् । य ऊ॒र्मिः॑ क॒कु॒द्घान्॑ प्र॒तू॒र्ति॑ वा॒ज॒सा॒त॒म॒स्ते॒ना॒यं॑
वा॒ज॑ं सेत् ॥

विष्णोः क्रमोऽसि विष्णोः क्रान्तमसि विष्णो विक्रान्तमस्यङ्कौ न्यङ्का
 () वभितो रथं यौ ध्वान्तं वाताग्रमनु संचरन्तौ दूरेहेति-
 रिन्द्रियावान् पतत्री ते नोऽग्नयः पप्रयः पारयन्तु ॥ 33

1.7.7.2 (Padam)

अन्तः । अमृतम् । अफिस्वत्यप् – सु । भेषजम् । अपाम् । उत ।
 प्रशस्तिष्विति प्र – शस्तिषु । अश्वाः । भवथ । वाजिनः ॥ वायुः ।
 वा । त्वा । मनुः । वा । त्वा । गन्धर्वाः । सप्तविंशतिरिति
 सप्त – विंशतिः ॥ ते । अग्रे । अश्वम् । आयुञ्जन् । ते ।
 अस्मिन् । जवम् । एति । अदधुः ॥ अपाम् । नपात् ।
 आशुहेमन्नित्याशु – हेमन् । यः । ऊर्मिः । ककुद्भानिति
 ककुत् – मान् । प्रतूर्तिरिति प्र – तूर्तिः । वाजसातम इति
 वाज – सातमः । तेन । अयम् । वाजम् । सेत् ॥ विष्णोः । क्रमः ।
 असि । विष्णोः । क्रान्तम् । असि । विष्णोः ।
 विक्रान्तमिति वि – क्रान्तम् । असि । अङ्कौ ।
 न्यङ्काविति नि – अङ्कौ () । अभितः । रथम् । यौ । ध्वान्तम् ।

वा॒ता॒ग्र॒मि॒ति॑ वा॒त – अ॒ग्रम् । अ॒न्वि॒ति॑ । सं॒च॒र॒न्ता॒वि॒ति॑ सं – च॒र॒न्तौ ।
दू॒रे॒हे॒ति॒रि॒ति॑ दू॒रे – हे॒तिः । इ॒न्द्रि॒या॒वा॒नि॒तीन्द्रि॒य – वा॒न् । प॒त॒त्री ।
ते । नः । अ॒ग्नयः॑ । प॒प्रयः॑ । पा॒रय॒न्तु ॥ 33 (65)

(अ॒प्सु-न्य॒ङ्गौ-पञ्च॒दश॑ च) (A7)

1.7.8.1

दे॒वस्या॒ह॒ स॒वि॒तुः॑ प्र॒स॒वे बृ॒ह॒स्प॒ति॒ना वा॒ज॒जि॒ता वा॒जं जे॒षं
दे॒वस्या॒ह॒ स॒वि॒तुः॑ प्र॒स॒वे बृ॒ह॒स्प॒ति॒ना वा॒ज॒जि॒ता वर्॒षि॒ष्ठं ना॒क॒
रु॒हे॒य॒मिन्द्रा॑य वा॒चं व॑द॒तेन्द्रं॑ वा॒जं जा॒पय॑तेन्द्रो वा॒ज॒म॒ज॒यि॒त् ॥
अ॒श्वा॒ज॒नि वा॒जि॒नि वा॒जे॒षु वा॒जि॒नी॒व॒त्यश्वा॑न् थ्स॒म॒थ्सु॑ वा॒जय ॥
अ॒र्वा॒सि स॒प्ति॒रसि॑ वा॒ज्य॒सि वा॒जि॒नो वा॒जं धा॒वत॑ म॒रु॒तां प्र॒स॒वे
ज॒य॒त वि॒यो॒ज॒ना मि॒मी॒ध्व॒म॒ध्व॒नः स्क्व॑भ्नी॒त – [] 34

1.7.8.1 (Padam)

दे॒व॒स्य॑ । अ॒ह॒म् । स॒वि॒तुः॑ । प्र॒स॒व इति॑ प्र – स॒वे । बृ॒ह॒स्प॒ति॒ना ।
वा॒ज॒जि॒ते॒ति वा॒ज – जि॒ता ॥ वा॒ज॒म् । जे॒ष॒म् । दे॒व॒स्य॑ । अ॒ह॒म् ।
स॒वि॒तुः॑ । प्र॒स॒व इति॑ प्र – स॒वे । बृ॒ह॒स्प॒ति॒ना ।

वा॒ज॒जि॒तेति॑ वा॒ज – जि॒ता॑ । वर्॒षि॒ष्ठम् । ना॒कम् । रु॒हे॒यम् । इन्द्रा॑य ।
 वा॒चम् । व॒दत॑ । इन्द्र॑म् । वा॒जम् । जा॒पय॑त । इन्द्रः॑ । वा॒जम् ।
 अ॒जयि॑त् ॥ अश्वा॑जनीत्यश्च॑ – अ॒जनि॑ । वा॒जिनि॑ । वा॒जेषु॑ ।
 वा॒जिनी॑वतीति॑ वा॒जिनी॑ – व॒ति । अश्वा॑न् । स॒मथि॑स्वति॑ स॒मत्-सु॑ ।
 वा॒जय॑ ॥ अ॒र्वा॑ । अ॒सि॑ । स॒प्तिः॑ । अ॒सि॑ । वा॒जी । अ॒सि॑ ।
 वा॒जिनः॑ । वा॒जम् । धा॒वत॑ । म॒रुता॑म् । प्र॒सव॑ इति॑ प्र – स॒वे ।
 ज॒यत॑ । वी॒ति॑ । यो॒जना॑ । मि॒मीद्ध्व॑म् । अ॒द्ध्वनः॑ ।

स्क॒भ्नीत॑ । 34 (50)

1.7.8.2

का॒ष्ठां ग॑च्छत॑ वा॒जेवा॑जेऽव॒त वा॒जिनो॑ नो॒ धने॑षु॒ विप्रा॑ अ॒मृता॑ ऋ॒तज्ञाः॑ ॥
 अ॒स्य म॑द्ध्वः॒ पिब॑त॒ माद॑य॒द्ध्वं तृ॑प्ता॒ यात॑ प॒थिभि॑र्दे॒वयानैः॑ ॥
 ते नो॑ अ॒र्वन्तो॑ ह॒वन॑श्रु॒तो ह॒वं विश्वे॑ शृण्वन्तु॑ वा॒जिनः॑ ॥
 मि॒तद्र॑वः॒ सह॑स्र॒सा मे॑धसा॒ता स॒निष्य॑वः ।
 म॒हो ये रत्न॑स्मि॒थेषु॑ ज॒भिरे॑ श॒न्नो भ॑वन्तु॒ वाजिनो॑ ह॒वेषु॑ ॥

दे॒वता॑ता॒ मि॒त॒द्र॒वः॑ स्व॒र्काः॑ ।

जं॒भ॒य॒न्तोऽहिं॑ वृ॒क॒ र॒क्षा॑सि॒ सने॑म्य॒स्मद्यु॑यव – [] 35

1.7.8.2 (Padam)

का॒ष्ठाम् । ग॒च्छ॒त । वा॒जे॒वा॒ज इति॑ वा॒जे॒-वा॒जे॑ । अ॒व॒त । वा॒जिनः॑ ।

नः॑ । ध॒नेषु॑ । वि॒प्राः । अ॒मृ॒ताः । ऋ॒त॒ज्ञा इत्यृ॑त – ज्ञाः॑ ॥ अ॒स्य ।

म॒द॒ध्वः॑ । पि॒ब॒त । मा॒द॒य॒द॒ध्वम् । तृ॒प्ताः । या॒त ।

प॒थि॒भिरि॑ति॒ प॒थि – भिः॑ । दे॒व॒या॒नैरि॑ति॒ दे॒व – या॒नैः॑ ॥ ते । नः॑ ।

अ॒र्व॒न्तः॑ । ह॒व॒न॒श्रु॒त इति॑ ह॒व॒न – श्रु॒तः॑ । ह॒व॒म् । वि॒श्वे॑ ॥ शृ॒ण्व॒न्तु ।

वा॒जिनः॑ ॥ मि॒त॒द्र॒व इति॑ मि॒त – द्र॒वः॑ । स॒ह॒स्र॒सा इति॑ स॒ह॒स्र-साः॑ ।

मे॒ध॒सा॒तेति॑ मे॒ध-सा॒ता । स॒नि॒ष्य॒वः॑ ॥ म॒हः॑ । ये । र॒त्नम्॑ ॥

स॒मि॒थेष्वि॑ति॒ सं – इ॒थेषु॑ । ज॒भि॒रे । श॒म् । नः॑ । भ॒व॒न्तु । वा॒जिनः॑ ।

ह॒वेषु॑ ॥ दे॒व॒ता॒तेति॑ दे॒व – ता॒ता । मि॒त॒द्र॒व इति॑ मि॒त – द्र॒वः॑ ।

स्व॒र्का इति॑ सू – अ॒र्काः॑ ॥ जं॒भ॒य॒न्तः॑ । अ॒हि॒म् । वृ॒क॒म् ॥

र॒क्षा॑सि॒ सने॑मि । अ॒स्मत् । यु॒य॒व॒न् । 35 (50)

1.7.8.3

अमी॑वाः ॥

ए॒ष॒ स्य॑ वा॒जी क्षि॑प॒णिं॑ तु॒र॒ण्य॑ति ग्री॒वायां॑ ब॒द्धो अ॑पि॒कक्ष॑ आ॒सनि॑ ।

क्र॒तुं दधि॑क्रा अनु॑ सं॒तवी॑त्वत् प॒थाम॑ङ्गा॒ स्यन्वा॑पनी॒फण॑त् ॥

उ॒त स्मा॑स्य॒ द्रव॑तस्तु॒रण्य॑तः प॒र्णं न वे॑रनु॒ वाति॑ प्र॒गर्द्धि॑नः ।

श्ये॒नस्ये॑व ध्र॒जतो॑ अ॒ङ्गसं॑ परि॒ दधि॑क्राव्.ण्णः स॒होर्जा॑ तरि॒त्रतः॑ ॥

आ मा॑ वा॒जस्य॑ प्र॒सवो॑ जग॒म्यादा॑ द्यावा॒पृथि॑वी वि॒श्वशं॑भू ।

आ मा॑ ग॒न्तां पि॑तरा – [] 36

1.7.8.3 (Padam)

अमी॑वाः ॥ ए॒षः । स्यः॑ । वा॒जी । क्षि॑प॒णिम् । तु॒र॒ण्य॑ति । ग्री॒वाया॑म् ।

ब॒द्धः । अ॒पि॒कक्ष॑ इत्य॒पि – क॒क्षे । आ॒सनि॑ ॥ क्र॒तुम् । दधि॑क्रा इति॑

दधि॑ – क्राः । अ॒न्विति॑ । स॒न्तवी॑त्वदि॒ति सं – तवी॑त्वत् । प॒थाम् ।

अ॒ङ्गा॒सि । अ॒न्विति॑ । आ॒पनी॑फ॒णदि॒त्या – पनी॑फणत् ॥ उ॒त । स्म ।

अ॒स्य । द्र॒वतः॑ । तु॒रण्य॑तः । प॒र्णम् । न । वेः॑ । अ॒न्विति॑ । वा॒ति ।

प्र॒गर्द्धि॑न इति॑ प्र – ग॒र्द्धि॑नः ॥ श्ये॒नस्य॑ । इ॒व । ध्र॒जतः॑ । अ॒ङ्गस॑म् ।

परीति॑ । दधि॑क्राव्॒ण्ण इति॑ दधि॑-क्राव्॒ण्णः । सह॑ । ऊर्जा॑ । तरि॑त्रतः ॥
 एति॑ । मा॑ । वाज॑स्य । प्र॒सव इति॑ प्र - सवः॑ । जग॑म्यात् । एति॑ ।
 द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ द्यावा॑ - पृथि॒वी । विश्व॑शंभू इति॑ विश्व॑ - शंभू॑ ॥
 एति॑ । मा॑ । गन्ता॑म् । पि॒तरा॑ ॥ 36 (50)

1.7.8.4

मा॒तरा चाऽऽ मा॒ सोमो॑ अमृ॒तत्वाय॑ गम्यात् ॥
 वाजिनो॑ वाजजितो॑ वाज॑ꣳ सरिष्यन्तो॑ वाजं॑ जेष्यन्तो॑ बृहस्पते॑ꣳ
 भा॒गमव॑ जिघ्रत॑ वाजिनो॑ वाजजितो॑ वाज॑ꣳ ससृवाꣳसो॑ वाजं॑
 जिगिवाꣳसो॑ बृहस्पते॑र्भागे॑ नि मृ॒ह्वमियं॑ वः॑ सा सत्या॑ संधाभू॑द्यामिन्द्रे॑ण
 सम॑धद्ध्वमजीजिपत॑ वनस्पतय॑ इन्द्रं॑ वाजं॑ विमुच्यद्ध्वं॑ ॥ 37

1.7.8.4 (Padam)

मा॒तरा॑ । च॑ । एति॑ । मा॑ । सोमः॑ । अमृ॒तत्वायेत्य॑मृत - त्वाय॑ ।
 गम्यात् ॥ वाजिनः॑ । वाजजित इति॑ वाज - जितः॑ । वाजम् ।
 सरिष्यन्तः॑ । वाजम् । जेष्यन्तः॑ । बृहस्पतेः॑ । भागम् । अवेति॑ ।
 जिघ्रत॑ । वाजिनः॑ । वाजजित इति॑ वाज - जितः॑ । वाजम् ।

स॒सृ॒वा॒ऽसः॑ । वा॒जम्॑ ॥ जि॒गि॒वा॒ऽसः॑ । बृ॒ह॒स्प॒तेः॑ ॥ भा॒गे । नी॒ति ।
मृ॒द्वम् । इ॒यम् । वः । सा । स॒त्या । स॒न्धेति॑ सं – धा । अ॒भूत् ।
या॒म् । इ॒न्द्रेण॑ । स॒म॒ध॒ध्व॒मिति॑ सं – अ॒ध॒ध्वम् । अ॒जी॒जि॒पत॑ ।
व॒न॒स्प॒तयः॑ ॥ इ॒न्द्रम्॑ ॥ वा॒जम्॑ ॥ वी॒ति । मु॒च्य॒ध्वम् ॥ 37 (42)

(स्क॒न्नीत॑-यु॒यव॑न्-पि॒तरा॑-द्वि॒च॒त्वारि॑ऽश्च) (A8)

1.7.9.1

क्ष॒त्र॒स्यो॒ल्ब॒मसि॑ क्ष॒त्र॒स्य॒ यो॒नि॒रसि॑ जा॒य ए॒हि सु॒वो रो॒हाव॑ रो॒हाव॑
हि सु॒व॒र॒हं ना॒वु॒भयोः॑ सु॒वो रो॒क्ष्या॑मि वा॒जश्च॑ प्र॒स॒वश्चा॑पि॒जश्च॑ क्र॒तुश्च॑
सु॒वश्च॑ मू॒र्धा च॑ व्य॒श्नि॒यश्चा॑ऽऽन्त्या॒यन॑ श्रान्त्यश्च भौ॒वन॑श्च
भु॒वन॑श्चाधि॒पति॑श्च ।

आ॒यु॒र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒तां प्रा॒णो य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ताम॒पानो॑ – [] 38

1.7.9.1 (Padam)

क्ष॒त्र॒स्य॑ । उ॒ल्ब॒म् ॥ अ॒सि॑ । क्ष॒त्र॒स्य॑ । यो॒निः॑ । अ॒सि॑ । जा॒यै॑ । ए॒ति॑ ।
इ॒हि॑ । सु॒वः॑ । रो॒हाव॑ । रो॒हाव॑ । हि॑ । सु॒वः॑ । अ॒हम्॑ । नौ॑ । उ॒भयोः॑ ।
सु॒वः॑ । रो॒क्ष्या॑मि । वा॒जः॑ । च॑ । प्र॒स॒व इति॑ प्र – स॒वः॑ । च॑ ।

अ॒पि॒ज इ॒त्य॒पि॒- जः । च । क्र॒तुः । च । सु॒वः । च । मू॒र्धा । च ।
व्य॒श्नि॒य इति॑ वि - अ॒श्नि॒यः । च । आ॒न्त्या॒यनः॑ । च । अ॒न्त्यः ।
च । भौ॒वनः । च । भु॒वनः । च । अ॒धि॒पति॑रि॒त्यधि॑ - प॒तिः । च ॥
आ॒युः । य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । य॒ज्ञेन॑ ।

क॒ल्प॒ताम् । अ॒पान॑ इत्य॒प - अ॒नः । 38 (50)

1.7.9.2

य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒तां व्या॒नो य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒तां चक्षु॑र्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ताम् ७
श्रो॒त्रं य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒तां म॒नो य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒तां वा॒ग्य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ता-मा॒त्मा
य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒तां य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒ताम् सु॒वर्दे॒वाम् अ॒गन्मा॒मृता॑ अ॒भूम॑
प्र॒जाप॑तेः प्र॒जा अ॒भूम॑स॒महं॑ प्र॒जया॑ सं म॒या प्र॒जा स॒महम् ७
रा॒यस्पो॑षेण सं म॒या रा॒यस्पो॑षो ऽन्ना॒य त्वा ऽन्ना॑द्याय त्वा वा॒जाय ()
त्वा वा॒जजि॑त्यायै॑ त्वा ऽमृ॒तम॑सि पु॒ष्टिर॑सि प्र॒जन॑नमसि ॥ 39

1.7.9.2 (Padam)

य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् । व्या॒न इति॑ वि - अ॒नः । य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् ।
चक्षुः॑ । य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् । श्रो॒त्रम् । य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् । म॒नः ।

य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् । वाक् । य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् । आ॒त्मा । य॒ज्ञेन॑ ।
 क॒ल्प॒ताम् । य॒ज्ञः । य॒ज्ञेन॑ । क॒ल्प॒ताम् । सु॒वः । दे॒वान् । अ॒गन्म॑ ।
 अ॒मृता॑ ॥ अ॒भूम॑ । प्र॒जाप॑तेरिति प्र॒जा-प॑तेः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः ।
 अ॒भूम॑ । स॒मिति॑ । अ॒हम् । प्र॒जये॑ति प्र - जया॑ ॥ स॒मिति॑ । मया॑ ॥
 प्र॒जेति॑ प्र-जा । स॒मिति॑ । अ॒हम् । रा॒यः । पो॒षेण॑ । स॒मिति॑ । मया॑ ॥
 रा॒यः । पो॒षः । अ॒न्नाय॑ । त्वा । अ॒न्नाद्या॑येत्यन्न - अद्याय॑ ।
 त्वा । वा॒जाय॑ () । त्वा । वा॒जजि॑त्याया इति वाज - जि॒त्यायै॑ ॥
 त्वा । अ॒मृत॑म् ॥ अ॒सि । पु॒ष्टिः । अ॒सि ।
 प्र॒जन॑नमिति प्र - जन॑नम् । अ॒सि ॥ 39 (59)

(अ॒पा॒नो-वा॒जाय॑-नव॑ च) (A9)

1.7.10.1

वा॒जस्ये॑मं प्र॒सवः॑ सु॒षुवे॑ अ॒ग्रे सो॒मꣳ राजा॑नमोषधीष्व॒प्सु ।
 ता अ॒स्मभ्यं॑ मधु॒मती॑र्भवन्तु व॒यꣳ रा॒ष्ट्रे जा॑ग्रियाम पु॒रोहि॑ताः ॥
 वा॒जस्ये॑दं प्र॒सव॑ आ ब॒भूवे॑मा च वि॒श्वा भु॑वनानि स॒र्वतः॑ ।
 स वि॒राजं॑ पर्येति प्र॒जान॑न् प्र॒जां पु॒ष्टिं व॑र्द्धयमानो अ॒स्मे ॥

वाज॑स्ये॒मां प्र॑सवः॒ शिश्रि॑ये॒ दिव॑मि॒मा च॒ विश्वा॑ भुव॑नानि॒ सम्राट्॑ ।

अदि॑त्सन्तं दापयतु प्र॒जानन् र॒यिं – [] 40

1.7.10.1 (Padam)

वाज॑स्य । इ॒मम् । प्र॒सव॑ इति प्र – सवः॒ । सु॒षु॒वे॒ । अ॒ग्रै॑ ॥ सोम॑म् ।

राजा॑नम् । ओष॑धीषु । अ॒प्स्वि॒त्यप् – सु॑ ॥ ताः ।

अ॒स्मभ्य॑मि॒त्यस्म – भ्य॑म् । मधु॑मतीरि॒ति मधु॑ – मतीः॒ । भव॑न्तु ।

वय॑म् । रा॒ष्ट्रे । जा॒ग्रिया॑म । पु॒रोहि॑ता इति पु॒रः – हि॒ताः ॥ वाज॑स्य ।

इ॒दम् । प्र॒सव॑ इति प्र – सवः॒ । ए॒ति॑ । ब॒भूव॑ । इ॒मा । च॒ । विश्वा॑ ॥

भुव॑नानि । सर्व॑तः ॥ सः । वि॒राज॑मि॒ति वि – राज॑म् । परी॑ति ।

ए॒ति॑ । प्र॒जा॒नन्नि॑ति प्र – जा॒नन् । प्र॒जा॒मि॒ति प्र – जा॑म् । पु॒ष्टि॑म् ।

व॒र्धय॑मानः । अ॒स्मे इति॑ ॥ वाज॑स्य । इ॒माम् ।

प्र॒सव॑ इति प्र-सवः॒ । शिश्रि॑ये॒ । दिव॑म् । इ॒मा । च॒ । विश्वा॑ ॥

भुव॑नानि । सम्रा॑डिति सं – राट् ॥ अदि॑त्सन्तम् । दा॒पय॑तु ।

प्र॒जा॒नन्नि॑ति प्र – जा॒नन् । र॒यिम् । 40 (50)

1.7.10.2

च॑ नः॑ सर्व॑वीरां॑ नि॒ यच्छ॑तु ॥
 अग्ने॑ अच्छा॑ वदे॒ह नः॑ प्रति॑ नः॑ सु॒मना॑ भव ।
 प्रणो॑ यच्छ॑ भुवस्पते॑ धन॒दा असि॑ नस्त्वं ॥
 प्रणो॑ यच्छ॑त्व॒र्यमा॑ प्र॒भगः॑ प्र॒बृह॑स्पतिः ।
 प्र॒ देवाः॑ प्रोत॑ सू॒नृता॑ प्रवाग्दे॒वी ददा॑तु नः ॥
 अ॒र्यम॑णम् बृह॒स्पति॑मिन्द्रं॒ दाना॑य चोदय ।
 वाचं॑ विष्णु॑ सर॒स्वती॑ सवि॒तारं॑ – [] 41

1.7.10.2 (Padam)

च॑ । नः॑ । सर्व॑वीरा॒मिति॑ सर्व॑ – वी॒राम् । नीति॑ । यच्छ॑तु ॥ अग्ने॑ ॥
 अच्छ॑ । वद॑ । इह॑ । नः॑ । प्रतीति॑ । नः॑ । सु॒मना॑ इति॑ सु – मनाः॑ ॥
 भव॑ ॥ प्रेति॑ । नः॑ । यच्छ॑ । भुवः॑ । पते॑ । धन॒दा इति॑ धन – दाः ।
 असि॑ । नः॑ । त्वम् ॥ प्रेति॑ । नः॑ । यच्छ॑तु । अ॒र्यमा॑ । प्रेति॑ । भगः॑ ।
 प्रेति॑ । बृह॒स्पतिः॑ ॥ प्रेति॑ । देवाः॑ । प्रेति॑ । उत॑ । सू॒नृता॑ । प्रेति॑ ।
 वाक् । दे॒वी । ददा॑तु । नः॑ ॥ अ॒र्यम॑णम् । बृह॒स्पति॑म् । इन्द्र॑म् ॥

दानाय । चोदय ॥ वाचम् । विष्णुम् । सरस्वतीम् ।

सवितारम् । 41 (50)

1.7.10.3

च वाजिनं ॥

सोमं राजानं वरुणमग्नि-मन्वारभामहे ।

आदित्यान् विष्णुं सूर्यं ब्रह्माणं च बृहस्पतिं ॥

देवस्यत्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनो बहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां सरस्वत्यै

वाचो यन्तु यन्त्रेणाग्नेस्त्वा साम्राज्येनाभिषिञ्चामीन्द्रस्य बृहस्पतेस्त्वा

साम्राज्येनाभिषिञ्चामि ॥ 42

1.7.10.3 (Padam)

च । वाजिनम् ॥ सोमम् । राजानम् । वरुणम् । अग्निम् ।

अन्वारभामह इत्यनु - आरभामहे ॥ आदित्यान् । विष्णुम् । सूर्यम् ।

ब्रह्माणम् । च । बृहस्पतिम् ॥ देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव

इति प्र - सवे । अश्विनोः । बहुभ्यामिति बहु - भ्याम् । पूष्णः ।

हस्ताभ्याम् । सरस्वत्यै । वाचः । यन्तुः । यन्त्रेण । अग्नेः । त्वा ।

साम्राज्ये॑नेति॑ सां – राज्ये॑न । अभी॑ति । सिञ्चामि॑ । इन्द्र॑स्य ।
 बृहस्पतेः॑ । त्वा । साम्राज्ये॑नेति॑ सां – राज्ये॑न । अभी॑ति ।

सिञ्चामि॑ ॥ 42 (36)

(रयि॑-सवितार॑-षट्त्रि॑शच्च) (A10)

1.7.11.1

अग्निरेकाक्षरेण॑ वाचमुदजयदश्विनौ॑ द्व्यक्षरेण॑ प्राणापानावुदजयतां॑
 विष्णुस्त्र्यक्षरेण॑ त्रीन् लोकानु॑-दजयथ् सोमश्चतुरक्षरेण॑ चतुष्पदः
 पशूनुदजयत् पूषा पञ्चाक्षरेण॑ पङ्क्तिमुदजयद् धाता षडक्षरेण॑
 षड्-ऋतूनुदजयन् मरुतः॑ सप्ताक्षरेण॑ सप्तपदा॑ शक्वरीमुदजयन्
 बृहस्पतिरष्टाक्षरेण॑ गायत्री मुदजयन् मित्रो नवाक्षरेण॑ त्रिवृत॑
 स्तोममुदजयद् – [] 43

1.7.11.1 (Padam)

अग्निः॑ । एकाक्षरेणेत्येक॑ – अक्षरेण॑ । वाचम्॑ । उदिति॑ ।
 अजयत्॑ । अश्विनौ॑ । द्व्यक्षरेणेति॑ द्वि – अक्षरेण॑ ।
 प्राणापानाविति॑ प्राण- अपानौ॑ । उदिति॑ । अजयताम्॑ । विष्णुः॑ ।

त्र्यक्षरेणेति त्रि – अक्षरेण । त्रीन् । लोकान् । उदिति । अजयत् ।
सोमः । चतुरक्षरेणेति चतुः – अक्षरेण । चतुष्पद इति
चतुः – पदः । पशून् । उदिति । अजयत् । पूषा । पञ्चाक्षरेणेति
पञ्च – अक्षरेण । पङ्क्तिम् । उदिति । अजयत् । धाता ।
षडक्षरेणेति षट् – अक्षरेण । षट् । ऋतून् । उदिति । अजयत् ।
मरुतः । सप्ताक्षरेणेति सप्त – अक्षरेण । सप्तपदामिति
सप्त – पदाम् । शक्वरीम् । उदिति । अजयन् । बृहस्पतिः ।
अष्टाक्षरेणेत्यष्टा – अक्षरेण । गायत्रीम् । उदिति । अजयत् । मित्रः ।
नवाक्षरेणेति नव – अक्षरेण । त्रिवृतमिति त्रि – वृतम् । स्तोमम् ।
उदिति । अजयत् । 43 (50)

1.7.11.2

वरुणो दशाक्षरेण विराज-मुदजयदिन्द्र एकादशाक्षरेण
त्रिष्टुभ-मुदजयद् विश्वे देवा द्वादशाक्षरेण जगतीमुदजयन्
वसवस्त्रयो दशाक्षरेण त्रयोदश७ स्तोममुदजयन् रुद्राश्चतुर्दशाक्षरेण
चतुर्दश७ स्तोममुदजयन्नादित्याः पञ्चदशाक्षरेण पञ्चदश७

स्तो॒म॒मु॒द॒ज॒य॒न्न॒दि॒तिः॑ षोड॑शाक्षरेण षोड॑श॒७॒ स्तो॒म॒मु॒द॒ज॒य॒त्
 प्र॒जा॒प॒तिः॑ स॒प्त॒द॒शा॒क्ष॒रेण॑ स॒प्त॒द॒श॒७॒ स्तो॒म॒मु॒द॒ज॒य॒त् ॥ 44

1.7.11.2 (Padam)

वरु॑णः । द॒शा॒क्ष॒रेणे॒ति॒ द॒श॑ – अ॒क्ष॒रेण॑ । वि॒रा॒ज॒मि॒ति॑ वि – रा॒ज॒म् ॥
 उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒त् । इन्द्रः॑ । ए॒का॒द॒शा॒क्ष॒रेणे॒त्ये॒का॒द॒श॑ – अ॒क्ष॒रेण॑ ।
 त्रि॒ष्टु॒भ॒म् ॥ उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒त् । वि॒श्वे॑ ॥ दे॒वाः ॥
 द्वा॒द॒शा॒क्ष॒रेणे॒ति॒ द्वा॒द॒श॑ – अ॒क्ष॒रेण॑ । ज॒ग॒ती॒म् । उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒न् ॥
 व॒स॒वः॑ । त्रयो॑दशाक्षरेणेति त्रयो॑दश – अ॒क्ष॒रेण॑ । त्रयो॑दशमि॒ति॑
 त्रयः॑ – द॒श॒म् । स्तो॒म॒म् ॥ उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒न् ॥ रु॒द्राः॑ ।
 च॒तु॒र्द॒शा॒क्ष॒रेणे॒ति॒ च॒तु॒र्द॒श॑ – अ॒क्ष॒रेण॑ । च॒तु॒र्द॒श॒मि॒ति॑ च॒तुः-द॒श॒म् ।
 स्तो॒म॒म् ॥ उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒न् ॥ आ॒दि॒त्याः॑ । पञ्च॑दशाक्षरेणेति
 पञ्च॑दश – अ॒क्ष॒रेण॑ । पञ्च॑दशमि॒ति॑ पञ्च – द॒श॒म् । स्तो॒म॒म् ॥
 उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒न् ॥ अ॒दि॒तिः॑ । षोड॑शाक्षरेणेति षोड॑श – अ॒क्ष॒रेण॑ ।
 षोड॑श॒म् ॥ स्तो॒म॒म् ॥ उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒त् ।
 प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा – प॒तिः॑ । स॒प्त॒द॒शा॒क्ष॒रेणे॒ति॒ स॒प्त॒द॒श-अ॒क्ष॒रेण॑ ।

सप्तदशमिति सप्त – दशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयत् ॥ 44 (46)

(त्रिवृत७ स्तोममुदजयत्-षट्चत्वारिंशच्च) (A11)

1.7.12.1

उपयामगृहीतोऽसि नृषदं त्वा द्रुषदं भुवनसदमिन्द्राय
जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वोपयामगृहीतोऽस्यप्सुषदं
त्वा घृतसदं व्योमसदमिन्द्राय जुष्टं गृह्णाम्येष ते
योनिरिन्द्राय त्वोपयामगृहीतोऽसि पृथिविषदं त्वाऽन्तरिक्षसदं
नाकसदमिन्द्राय जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा ॥
ये ग्रहाः पञ्चजनीना येषां तिस्रः परमजाः ।

दैव्यः कोशः – [] 45

1.7.12.1 (Padam)

उपयामगृहीत इत्युपयाम – गृहीतः । असि । नृषदमिति नृ-सदम् ।
त्वा । द्रुषदमिति द्रु – सदम् । भुवनसदमिति भुवन – सदम् ।
इन्द्राय । जुष्टम् । गृह्णामि । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा ।
उपयामगृहीत इत्युपयाम – गृहीतः । असि ।

अ॒प्सु॒षद॒मित्य॑प्सु – सद॒म् । त्वा । घृ॒त॒सद॒मिति॑ घृ॒त – सद॒म् ।
व्यो॒म॒सद॒मिति॑ व्यो॒म – सद॒म् । इन्द्रा॑य । जुष्ट॒म् । गृ॒ह्णामि॑ । ए॒षः ।
ते । योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा । उ॒प॒या॒म॒गृ॒हीत॑ इत्यु॒प॒या॒म – गृ॒हीतः॑ ।
अ॒सि । पृ॒थि॒वि॒षद॒मिति॑ पृ॒थि॒वि – सद॒म् । त्वा ।
अ॒न्त॒रि॒क्ष॒सद॒मित्य॑न्त॒रि॒क्ष – सद॒म् । ना॒क॒सद॒मिति॑ ना॒क – सद॒म् ।
इन्द्रा॑य । जुष्ट॒म् । गृ॒ह्णामि॑ । ए॒षः । ते । योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा ॥ ये ।
ग॒र्हाः । प॒ञ्च॒ज॒नी॒ना इति॑ पञ्च – ज॒नी॒नाः । येषा॑म् । ति॒स्रः ।
प॒र॒म॒जा इति॑ प॒र॒म – जाः ॥ दै॒व्यः॑ । को॒शः॑ । 45 (50)

1.7.12.2

समु॒ब्जितः॑ ।
तेषां॑ वि॒शि॒प्रि॒याणा॑-मि॒ष॒मूर्ज॑ꣳ स॒म॒ग्र॒भी॒मेष॑ ते यो॒नि॒रिन्द्रा॑य त्वा ॥
अ॒पाꣳ र॒स॒मु॒द्वय॑सꣳ सूर्य॑र॒श्मिꣳ स॒मा॒भृतं॑ ।
अ॒पाꣳ र॒स॒स्य॑ यो र॒स॒स्तं॑ वो॒ गृ॒ह्णाम्यु॒त्त॒म॒मेष॑ ते यो॒नि॒रिन्द्रा॑य त्वा ॥
अ॒या वि॒ष्टा ज॒न॒यन् क॑र्व॒राणि॑ स हि घृ॒णि॒रु॒रुर्व॑राय गा॒तुः ।
स प्र॒त्यु॒दै॒द्ध॒रु॒णो म॑द्ध्वो अ॒ग्रꣳ स्वा॒यां यत् त॒नु॒वां () त॒नू॒मैर॑यत ।

उप॒याम॑गृ॒हीतोऽसि॑ प्र॒जाप॑तये त्वा जुष्टं॑ गृ॒ह्णाम्ये॒ष ते योनिः॑

प्र॒जाप॑तये त्वा ॥ 46

1.7.12.2 (Padam)

समु॒ब्जित॑ इति सं – उ॒ब्जितः॑ ॥ तेषा॑म् । वि॒शि॒प्रिया॑णामिति॒
 वि – शि॒प्रिया॑णाम् । इ॒षम् । ऊ॒र्जम् । समि॑ति । अ॒ग्रभी॑म् । ए॒षः ।
 ते । योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा ॥ अ॒पाम् । रस॑म् ।
 उ॒द्वय॑समित्युत् – व॒यस॑म् । सूर्य॑रश्मि॒मिति॑ सूर्य॑ – रश्मि॑म् ।
 स॒माभृ॑तमिति सं – आ॒भृत॑म् ॥ अ॒पाम् । रस॑स्य । यः । रसः॑ ।
 तम् । वः । गृ॒ह्णामी॑ । उ॒त्तम॑मित्युत् – त॒मम् । ए॒षः । ते । योनिः॑ ।
 इन्द्रा॑य । त्वा ॥ अ॒या । वि॒ष्ठा इति॑ वि-स्थाः । ज॒नय॑न् । क॒र्वरा॑णि ।
 सः । हि । घृ॑णिः । उ॒रुः । व॒राय॑ । गा॒तुः ॥ सः । प्र॑ति । उ॒दिति॑ ।
 ऐत् । ध॒रुणः॑ । म॒दध्वः॑ । अ॒ग्रम् । स्वा॒याम् । यत् । त॒नुवां () ।
 त॒नूम् । ऐ॑रयत ॥ उ॒प॒याम॑गृ॒हीत॑ इत्यु॒प॒याम॑ – गृ॒हीतः॑ । अ॒सि ।
 प्र॒जाप॑तय इति प्र॒जा – प॒तये॑ । त्वा । जुष्ट॑म् । गृ॒ह्णामि॑ । ए॒षः । ते ।

योनिः॑ । प्र॒जाप॑तय॒ इति॑ प्र॒जा – प॒तये॑ । त्वा ॥ 46 (63)

(कोश॑-स्तनु॒वां-त्रयो॑दश च)(A12)

1.7.13.1

अन्व॒ह मा॒सा अ॒न्विद्व॑नान्यन्वोष॑धीरनु॒ पर्व॑तासः ।

अन्वि॒न्द्रं रो॑दसी॒ वाव॑शाने॒ अन्वा॑पो॒ आजि॑हत॒ जाय॑मानं ॥

अनु॑ ते॒ दायि॑ मह॒ इन्द्रि॑याय॒ सत्रा॑ ते॒ विश्व॑मनु॒ वृत्र॑ हत्ये ॥

अनु॑ क्ष॒त्रम॑नु॒ सहो॑ यज॒त्रेन्द्र॑ दे॒वेभि॑रनु॒ ते नृ॑षह्ये ॥

इन्द्रा॑णीमा॒सु ना॑रिषु॒ सुप॑त्नी॒ मह॑मश्र॒वं ।

न ह्य॑स्या॒ अप॑रं॒ च न॒ जर॑सा – [] 47

1.7.13.1 (Padam)

अन्वि॑ति । अ॒ह । मा॒साः । अन्वि॑ति । इत् । व॒ना॒नि । अन्वि॑ति ।

ओष॑धीः । अन्वि॑ति । पर्व॑तासः ॥ अन्वि॑ति । इन्द्र॑म् । रो॑दसी॒ इति॑ ।

वाव॑शाने॒ इति॑ । अन्वि॑ति । आ॒पः । अ॒जि॒हत॑ । जा॒य॒मा॒नम् ॥

अन्वि॑ति । ते । दायि॑ । म॒हे । इन्द्रि॑याय । स॒त्रा । ते । विश्व॑म् । अन्वि॑ति ।

वृत्र॑ह॒त्य इति॑ वृत्र – ह॒त्ये ॥ अन्वि॑ति । क्ष॒त्रम् । अन्वि॑ति । स॒हः ।

य॒ज॒त्र॒ । इ॒न्द्र॑ । दे॒वेभिः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । ते॒ । नृ॒ष॒ह्य॒ इति॑
 नृ॒ – स॒ह्ये॑ ॥ इ॒न्द्रा॒णीम् । आ॒सु॒ । ना॒रि॒षु॒ । सु॒प॒त्नी॒मिति॑ सु॒-प॒त्नी॑म् ।
 अ॒हम् । अ॒श्र॒वम् ॥ न । हि॒ । अ॒स्याः॑ । अ॒पर॑म् ।
 च॒न॒ । ज॒र॒सा॑ । 47 (50)

1.7.13.2

म॒र॒ते॒ प॒तिः॑ ॥
 ना॒ह॒मि॒न्द्रा॒णि रा॒रण॑ स॒ख्यु॑र्वृ॒षाक॑पेर् ऋ॒ते॒ ।
 य॒स्ये॒द॒म॒प्य॑ ह॒विः॑ प्रि॒यं दे॒वेषु॑ ग॒च्छ॑ति ॥
 यो जा॒त ए॒व प्र॒थ॒मो म॒न॒स्वान् दे॒वो दे॒वान् क्र॑तु॒ना प॒र्य॑भूषत् ।
 य॒स्य शु॒ष्मा॒द्रो॒द॒सी अ॒भ्य॑सेतां नृ॒म्ण॑स्य म॒हा स॒ ज॒नास॑ इ॒न्द्रः॑ ॥
 आ॒ ते॒ म॒ह इ॒न्द्रो॒त्यु॒ग्र॒ स॒म॒न्य॑वो॒ यथ् स॒म॒र॒न्त॒ से॒नाः॑ ॥
 प॒ता॒ति दि॒द्यु॒न्न॒र्य॑स्य बा॒हु॒वो॒र्मा ते॒ – [] 48

1.7.13.2 (Padam)

म॒र॒ते॒ । प॒तिः॑ ॥ न । अ॒हम् । इ॒न्द्रा॒णि॒ । रा॒रण॑ । स॒ख्युः॑ ।
 वृ॒षाक॑पे॒रिति॑ वृ॒षा – क॒पेः॑ । ऋ॒ते॒ ॥ य॒स्य॑ । इ॒दम् । अ॒प्यम्॑ । ह॒विः॑ ।

प्रि॒यम् । दे॒वेषु॑ । ग॒च्छति॑ ॥ यः । जा॒तः । ए॒व । प्र॒थ॒मः । म॒न॒स्वान् ।
 दे॒वः । दे॒वान् । क्र॒तु॒ना । प॒र्य॒भूष॑दिति परि – अ॒भूष॑त् ॥
 य॒स्य । शु॒ष्मात् । रो॒द॒सी इति॑ । अ॒भ्य॑सेताम् । नृ॒ण॒स्य । म॒हा । सः ।
 ज॒ना॒सः । इ॒न्द्रः ॥ ऐति॑ । ते । म॒हः । इ॒न्द्र । ऊ॒ती । उ॒ग्र ।
 स॒म॒न्य॒व इति॑ स – म॒न्य॒वः । यत् । स॒म॒र॒न्तेति॑ सं – अ॒र॒न्त । से॒नाः ॥
 प॒ता॒ति । दि॒द्युत् । न॒र्य॑स्य । बा॒हु॒वोः । मा । ते । 48 (50)

1.7.13.3

म॒नो॑ वि॒ष्व॒द्रि॒य॒ग्वि॒ चारी॑त् ॥
 मा नो॑ म॒र्धी॒रा भ॑रा द॒द्धि॒ तन्नः॑ प्र दा॒शु॒षे दा॑त॒वे भू॒रि॒ यत् ते॑ ॥
 न॒व्ये दे॒ष्णे श॒स्ते अ॒स्मिन् त उ॒क्थे॑ प्र ब्र॒वाम॑ व॒यमि॑न्द्र॒ स्तु॒वन्तः॑ ॥
 आ तू॑ भ॒र मा॑कि॒रे॒तत् परि॑ष्ठा॒द्वि॒द्वा हि॑ त्वा व॒सु॑पतिं व॒सू॒नां ।
 इ॒न्द्र॒ यत् ते॒ माहि॑नं द॒त्त्र॒म॒स्त्य॒स्मभ्यं॑ तद्ध॒र्यश्च॑ – [] 49

1.7.13.3 (Padam)

म॒नः । वि॒ष्व॒द्रि॒य॒गि॒ति वि॒ष्व – द्रि॒यक् । वी॒ति । चा॒री॒त् ॥ मा । नः ।
 म॒र्धीः । ए॒ति । भ॒र । द॒द्धि । तत् । नः । प्रे॒ति । दा॒शु॒षे॑ । दा॑त॒वे । भू॒रि॑ ।

यत् । ते ॥ नव्ये ॥ दे॒ष्णे । श॒स्ते । अ॒स्मिन् । ते । उ॒क्थे । प्रे॒ति ।
 ब्र॒वाम् । व॒यम् । इ॒न्द्र । स्तु॒वन्तः ॥ ए॒ति । तु । भ॒र । मा॒किः । ए॒तत् ।
 परी॒ति । स्था॒त् । वि॒द्म । हि । त्वा ।
 व॒सु॒प॒ति॒मि॒ति व॒सु – प॒तिम् । व॒सू॒नाम् ॥ इ॒न्द्र । यत् । ते ।
 मा॒हि॒नम् । द॒त्रम् ॥ अ॒स्ति । अ॒स्म॒भ्य॒मि॒त्य॒स्म – भ्य॒म् । तत् ।
 ह॒र्य॒श्चे॒ति ह॒रि – अ॒श्व । 49 (50)

1.7.13.4

प्र॒यन्धि ॥

प्र॒दा॒ता॒र॒ꣳ ह॒वाम॒ह इ॒न्द्र॒मा ह॒विषा॑ व॒यं ।
 उ॒भा हि ह॒स्ता व॒सु॒ना पृ॒ण॒स्वा ऽऽप्र॒यच्छ॑ द॒क्षि॒णा॒दो॒त स॒व्यात् ॥
 प्र॒दा॒ता व॒ज्री वृ॒ष॒भ॒स्तु॒रा॒षाट्छु॒ष्मी॑ रा॒जा वृ॒त्र॒हा सो॒म॒पा वा ॥
 अ॒स्मिन् य॒ज्ञे ब॒र्हि॒ष्या नि॒ष॒द्याथा॑ भ॒व य॒ज॒मा॒नाय॑ शं योः ॥
 इ॒न्द्रः सु॒त्रा॒मा स्व॒वाꣳ अ॒वो॒भिः सु॒मृ॒डी॒को भ॒वतु॑ वि॒श्व॒वे॒दाः ।
 बा॒ध॒तां द्वे॒षो अ॒भयं॑ कृ॒णो॒तु सु॒वी॒र्य॒स्य – [] 50

1.7.13.4 (Padam)

प्रेति॑ । यन्धि॑ ॥ प्र॒दा॒ता॒र॒मि॒ति॑ प्र – दा॒ता॒र॒म् ॥ ह॒वा॒म॒हे॑ । इन्द्र॑म् ॥
एति॑ । ह॒वि॒षा॑ । व॒य॒म् ॥ उ॒भा॑ । हि॑ । ह॒स्ता॑ । व॒सु॒ना॑ । पृ॒ण॒स्व॑ ।
आ । प्रेति॑ । य॒च्छ॑ । दक्षि॑णात् । एति॑ । उ॒त॑ । स॒व्यात् ॥
प्र॒दा॒ते॒ति॑ प्र – दा॒ता॑ । व॒ज्री॑ । वृ॒ष॒भः॑ । तु॒रा॒षा॒ट् । शु॒ष्मी॑ । राजा॑ ॥
वृ॒त्र॒हे॒ति॑ वृ॒त्र – हा॑ । सो॒म॒पा॒वे॒ति॑ सो॒म – पा॒वा॑ ॥ अ॒स्मि॒न् ॥ य॒ज्ञे॑ ।
ब॒र्हि॒षि॑ । एति॑ । नि॒षद्ये॑ति नि – सद्य॑ । अथ॑ । भ॒व॑ । य॒ज॒मा॒ना॒य॑ ।
श॒म् । योः॑ ॥ इन्द्रः॑ । सु॒त्रा॒मे॒ति॑ सु – त्रा॒मा॑ ॥ स्व॒वा॒नि॒ति॑ स्व-वा॒न् ।
अ॒वा॒भि॒रि॒त्य॒वः॑ – भिः॑ । सु॒मृ॒डी॒क॒ इति॑ सु – मृ॒डी॒कः॑ । भ॒व॒तु॑ ।
वि॒श्व॒वे॒दा॒ इति॑ वि॒श्व-वे॒दाः॑ ॥ बा॒ध॒ता॒म् । द्वेषः॑ । अ॒भ॒य॒म् । कृ॒णो॒तु॑ ।
सु॒वी॒र्य॒स्ये॒ति॑ सु – वी॒र्य॒स्य॑ । 50 (50)

1.7.13.5

प॒त॒यः॑ स्याम ॥
तस्य॑ व॒य॑ꣳ सु॒म॒तौ॑ य॒ज्ञि॒य॒स्या॒पि॑ भ॒द्रे॑ सौ॒म॒न॒से॑ स्याम ।
स सु॒त्रा॒मा॒ स्व॒वा॑ꣳ इन्द्रो॑ अ॒स्मे आ॒रा॒च्चि॒द्द्वेषः॑ स॒नु॒तर्यु॑योतु ॥

रे॒वती॑र्नः॑ स॒ध॒मा॒द॒ इ॒न्द्रे॑ स॒न्तु॑ तु॒वि॒वा॒जाः॑ ।

क्षु॒म॒न्तो॑ या॒भिर्म॑दे॒म ॥

प्रो॒ष्व॒स्मै॑ पु॒रो॒रथ॑मिन्द्रा॒य शू॒षम॑र्चत ।

अ॒भी॒के॑ चि॒दु॒ लो॒क॒कृ॒त् स॒ङ्गे॑ स॒मथ्सु॑ वृ॒त्रहा॑ ।

अ॒स्माकं॑ बो॒धि चो॒दिता॑ न॒भन्ता॑-म॒न्यके॑षां॑ ॥

ज्या॒का अ॒धि () ध॒न्वसु॑ ॥ 51

1.7.13.5 (Padam)

प॒तयः॑ । स्या॒म ॥ तस्य॑ । व॒यम् । सु॒म॒ता॒वि॒ति सु॒-म॒तौ । य॒ज्ञि॒यस्य॑ ।

अपी॑ति । भ॒द्रे । सौ॒म॒न॒से । स्या॒म ॥ सः । सु॒त्रा॒मे॒ति सु॒-त्रा॒मा ॥

स्व॒वा॒नि॒ति स्व॒-वा॒न् । इ॒न्द्रः । अ॒स्मे इति॑ । आ॒रात् । चि॒त् । द्वेषः॑ ।

स॒नु॒तः । यु॒यो॒तु ॥ रे॒वतीः॑ । नः । स॒ध॒मा॒द इति॑ स॒ध - मा॒दः ।

इ॒न्द्रे॑ । स॒न्तु॑ । तु॒वि॒वा॒जा इति॑ तु॒वि - वा॒जाः ॥ क्षु॒म॒न्तः । या॒भिः ।

म॒दे॒म ॥ प्रो॑ इति॑ । स्विति॑ । अ॒स्मै । पु॒रो॒रथ॑मिति॑ पु॒रः - र॒थम् ।

इन्द्रा॑य । शू॒षम् । अ॒र्चत॑ ॥ अ॒भी॒के॑ । चि॒त् । उ॒ ।

लो॒क॒कृ॒दि॒ति लो॒क - कृ॒त् । स॒ङ्गे॑ । स॒मथ्सि॑त्वि॒ति स॒मत् - सु॒ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

वृ॒त्रहे॑ति वृ॒त्र – हा ॥ अ॒स्माक॑म् । बो॒धि । चो॒दिता॑ । नभ॑न्ताम् ।

अ॒न्यके॑षाम् ॥ ज्या॒काः । अधी॑ति () ।

धन्व॑स्विति धन्व॑ – सु ॥ 51 (51)

(जर॑सा-मा ते-हर्य॑श्च-सु॒वीर्य॑स्या-ऽध्ये-कं॑ च) (A13)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams :-

(पा॒कय॑ज्ञं-स॒श्रवाः॑-प॒रोक्षं॑-ब॒र्हिषो॑ऽहं-ध्रु॒वा-मग॑न्मेत्याह -
दे॒व स॑वित-दे॒वस्या॑हं-क्ष॒त्रस्यो॑ल्बं-वा॒जस्ये॑म-म॒ग्निरे॑काक्षरेणो-
पया॑मगृहीतोऽ-स्यन्व॑ह मासा-स्त्रयो॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(पा॒कय॑ज्ञं-प॒रोक्षं॑-ध्रु॒वां-वि॑ सृजते-च नः॑ सर्व॑वीरां -
पत॑यः स्यो-मैक॑पञ्चाशत्)

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

First and Last Padam of Seventh Prasnam :-

(पाकयज्ञं-धन्वसु ।)
- - -

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे सप्तमः

प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 1 , Prasanam 7 – (TS 1.7)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	6	319
Anuvakam 2	4	220
Anuvakam 3	4	215
Anuvakam 4	6	308
Anuvakam 5	4	207
Anuvakam 6	7	374
Anuvakam 7	2	115
Anuvakam 8	4	192
Anuvakam 9	2	109
Anuvakam 10	3	136
Anuvakam 11	2	96
Anuvakam 12	2	113
Anuvakam 13	5	251
Total →	51	2655

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site “www.vedavms.in”